



بِالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ
قلم

د افغانستان د جهادی خپرونو مرکز دوه میاشتني خپرونه



جگنه

۱۳۷۰
 میزان - عقرب



کال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

بخوان بنام رب خویش آنکه خالق همه چیز است

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ اقْرَأْ

آفرید انسان را از خون بسته - بخوان

وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۚ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ

و مراب تو بسیار کبریم است - آنکه علم آموخت انسان را بواسطه قلم

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

آموخت انسان را آنچه نمیدانست

صدق الله العظيم

قلم

دوه میاشتی خپرونه

شپږم نندارقي کال، لومړي گڼه، ۱۳۷۰ لمريز کال تله اوله ۱۰ د ۱۹۹۱ع کال اکتوبر نومبر

دامتياز خاوند، د افغانستان د جهادي خپرونو مرکز
دمرگز مشر: الحاج ډاکتر فاروق اعظم

کتونکی ډله

الحاج حبيب الله رفيع
خپرونې محمد عارف غروال
توريالى حياضي

آدرس بانکی

حبیب بینک، اکاونٹ نمبر ۳۰۰۹

میوہ مندوی برانچ

پشاور - پاکستان

دگدون بیه

په پاکستان کې: کلفی: ۱۰۰ کلاډي

د یو کڼې بیه: ۲۰ کلاډي

په باندنيو هېوادو کې: کلفی: ۲۵ ډالره

د یو کڼې بیه: ۵ ډالره

آدرس پستی

د افغانستان د جهادي خپرونو مرکز

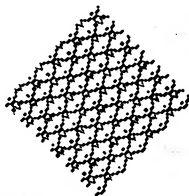
پست بکس نمبر ۱۶۳ جی، پی، او

پشاور - پاکستان

مطالب این شماره

شماره	عنوان	نویسنده	صفحه
	سرمقاله		
۱ -	شپږم کال	اداره	۱
	د اسلام رڼا		
۲ -	د افغانستان خلک ولې بد بخت شول	الحاج کمال شینواری	۳
۳ -	بزرگترین رویداد قرن بیستم	عبدالرقيب جهيد	۸
	تحليل		
۴ -	د افغانستان مسأله	حاجی عبدالقيوم بزگر	۱۲
۵ -	په جهاد کې د نجو برخه	عزيزه اعظم	۲۵
	برداشتها		
۶ -	په گردېز کې د مجاهدينو وروستيو...	الحاج شهرت سنگيال	۳۵
	د شعر بڼې		
۷ -	اختر	سيف مهمند	۴۴
۸ -	مجاهد افغان ليکوال	قمر طائري	۵۱
۹ -	د وینو شبنم	امان الله نصرت	۵۴
۱۰ -	قلم گوید	عبدالرقيب جهيد	۵۶
۱۱ -	دامود نوڅه شی شو؟	شمس الحق پيرزاده	۵۸
	خاطري		
۱۲ -	هغه ليکوال و	عبدالله گل ريان	۶۰

شماره	عنوان	نویسنده	صفحه
۱۳	خونکاه پیشو	توریالی حَاحی	۶۳
		ویرنی	
۱۴	حاجی شرف شهید تر	غروال	۷۲
۱۵	د شهید شرف په یاد کښې	توریالی حَاحی	۷۴
		داستان	
۱۶	وصیت	د ایل پسرلی ژباړه	۷۶
۱۷	موش ها	خلیل احمد مشکور	۸۵
		غزل	
۱۸	اوسکی اووښې	حسب الله رفیع	۹۳
۱۹	خوانیمرکی خپې	امان الله ساهو	۹۴
۲۰	افغانه پام کړه	غلام حسن درد مند	۹۵
		کتابونه	
۲۱	توره او قلم	الحاج غروال	۹۶



سر مقاله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



ددې کښې په خپرېدو سره قلم مجله په خپل شپږم خپرني کال قدم بردي او
 د ژوند يوه بله پاڼه شاته کوي خو ژوند د پاڼه يې تر ټولو کلونو نه له
 ستونځو او مشکلاتو څخه ده او د مرگ او ژوند يوه اوږده مقابله يې
 شاته کړه، د پنځم کال په وروستيو مياشتو کښې له اوږده خنډ سر څخه مخ
 شوه او دا خنډ دومره اوږد شو چې د شپږم کال لومړي شپږ مياشتې د ټول
 په حالت کښې تېرې شوې او موږ مجبور يو چې ددې شپږ مياشتې توقف
 له امله د قلم مجلې د خپرني کال پيل د «وري» په حاي له «تلي» نه ونيسو او
 شپږ مياشتې وخت موله لاسه ووزي.

قلم مجله د افغانستان جهادي خپرونو د مرکزي نشراتي اوژکان دی او
 له همدې امله يې په خپل نشراتي ژوند کښې د جهاد په بېلابېلو اړخونو
 څېړنې اوليکني وړاندې کړې او اوس چې زموږ د مسلمان او اتل ملت وسله وال
 جهاد د بري پړاو ته رسېدلی او له افغانستان نه د ښکېلاک وروستۍ غځېښ
 او بقاء ياهم له منځه تلونکي دی نو زموږ په وړان شوي او ويجاړ شوي هېواد
 کښې يو بل جهاد پيليدونکی دی چې دا د هېواد دبيا رغولو او بيا ودانولو جهاد

دی ، قلم مجله به په دې سپېڅلي جهاد او جهاد کښې هم برخه اخلي او د هېواد د هراړخيزې ابادۍ او د بېخ بناو د بيا رغولو له پاره به د پوهانو، متخصصينو او د نظر ځاوندانو نظريې، وړاندیزونه او طرحې هم خپروي او د هېواد په دې دوهم عظيم جهاد کښې به خپله ونډه ترسره کوي .

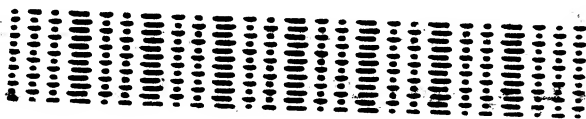
قلم مجله له خپلو دریو لوستونکو او د قلم له ځاوندانو څخه هیله لري لکه څنگه چې له موږ سره د وسله وال او فرهنگي جهاد په سنگر کښې برخه اخیستې همداسې دې له موږ سره د آبادۍ او بیا رغونې په جهاد کښې برخه واخلي .

زموږ روسي ښکېلاک خپلې هېواد هراړخيزې فکري، فرهنگي، اقتصادي او اجتماعي بیا رغونې ته اړه لري او د هراړخيزو مادې او معنوي زیانونو د تلافۍ او بیا احیا پامته دار دی .

قلم مجله به په خپله دې دوهمه نشراتي دوره کښې همدې اړخ ته زیات پام ساتي او دخپل گران هېواد افغانستان د ژر آزادۍ، بیا آبادۍ او هراړخيزې ښکونې په لاره کښې به خپل هاند، هڅو، تکلونو او تلاشونو ته دوام ورکوي .

ومن الله التوفيق

” اداره ،



د افغانستان خلک ولی بد بخت شول ؟

لکه څرنگه چې انسان دخپلې روغتیا او سالمیتیا لپاره زیلر یا سې او ګوښې کوي چې د ژوندانه ماحول او چاپېریال پاک او ستره وساتي ترڅو یې صحت او روغتیا ته صدمه ونه رسېږي، په مرض او ناروغتیا مصاب او مبتلا نشي.

لکه څرنگه چې په ساینس، په تکنالوژۍ، تنقیر، پرمخ تللی نړۍ د معالجه وې طب نه و قایمي طب ته تفریات، قیمت او اهمیت قایل دي که عیط او چاپېریال پاک او ستره وساتل شي یا په خوراک او څښاک کې دقت او پاملرنه وشي چې غیر صحي او یا هغه څه چې صحت ته زیان رسوي ونه خوړل شي او یا د مکروبوڼو د ورکولو او دفع کولو لپاره د مکروب ضد پودر وشنل شي او یا واکسین تزریق او تطبیق شي، نو دا هغه کټور او مفید عمل دی چې انسان ځان ته د ناولو او ناوړه مرضونو نه نجات ورکوي ښه او سالم ژوند لاس ته راوړي.

وقايوي طب يوه ګټوره اواسانه معالجه اوتدوي ده له يوې خوا انسان د مرض درد اوربرنه وينې اوله بلې خوا هېڅ مصرف او ګڼت نلري - د ډاکټر د فېس نه خلاص وي او د دوا د اخيستلو نه بېغمه وي .

همدا سبب دی چې وقايوي طب ته د اوليت او افضليت حق ورکړ شوی دی .

همداراز که څوک غواړي چې ګورنۍ ، هېواد او محيط يې د معنوي امراضو او ناروغتياؤ نه پاک وي ، ورته پکار ده - چې خپل کهول ، محيط او چاپېريال ګڼې داسې معاشره منځ ته راوړي - چې د ژوندانه په ټولو برخو کې هر څوک خپل مسئوليت احساس کړي او ځان وپېژني چې هر فرد په يوې ټولنې کې د يوه ديوال د خښتو حيثيت لري که په دېوال کې ګومه خښته - ګڼه وي ، يا پکې ګومه خښته خامه وي ، يا د خښتې پر ځای کې ټوټه کېږدول شي او يا د خښتې ځای خالي وي ، نو معلومه ده چې دا ديوال به نن وي او که سبا وي خاماڅابه چېه کېږي او داسې دېوال ته دېوال وئيل د ځان غولول دی ، بلکې د داسې دېوال نه - نه دېوال ښه دی ځکه کوم وخت چې داسې عيښن دېوال چېه شي برسېره پر دې چې ګور او يا باغ يې ټي ستره کېږي ، ورسره ، ورسره نور نړيا نونه هم لري - په چېه کېدوسره د لارويانو لار بندېږي - خلک ورلاندې کېږي چې څوک پکې مړه او څوک پکې ژوبل شي . او که ګومه روغه خښته په دغه دېوال کې وي هغه هم په چېه کېدوسره ماته او ټوټه شي .

همدا سې حال دهغې ټولنې دی چې د ټولنې غړي هر يو خپل و جايب احساس نکړي او ځان غير مسئول وګڼي ، هغه ټولنه چې د رول او نارواؤ توپير پکې نه وي ، د ښو او بدو ټول پکې نه وي ، ښې او چپ پکې نه پېژندل کېږي د حق او ناحق مفهوم پکې ورکړ وي او هر څوک د ځان د پاره ژوند کول

پيل كړي او هر سړى پخپل غم كېږي وي، فقط حان پېښي او د ټولنې پروا ورسره نه وي، نو دا ټولنه خامخا خا هلاكت او تباهۍ سره مخامخ كېږي اوله منځه كوي، په داسې بد بختيو اخت، كېږي چې بيا يې دا صلاح په چاره نه پوهېږي لورى لودن ورنځه وركوي. حيران دريان وي چاره يې نه وركوي. هرڅومره چې لاس او پېښې وهي او هلې ځلې كوي حكه يې حايه او بې وخته وي «خود كړده را دوا نېست» د زنكدن په وخت كېږي ناروغ ته هرڅومره دارو درمل وركړي يې كېږي لوبې فايدي وي. هرڅه يې هدر او عبث وي.

د دري ژبې يوه شاعر څه ښه ويلى دي:

سرچشمه شايد گرفتى به ميل

چوپړشد نخواهد گذشتن به پيل

دا چې يوه ټولنه فاسده شي او وگړي يې د وبا په شان په مهلك مرض اخته شي نو هلته بيا د جامعې رغونه هسې خوب او خيال دي، د داسې ټولنو حال هغه بيمار او ناروغ ته ورته دى چې د وجود غړي يې د كار نه وتلى وي او فقط د يوې بومۍ غونډې حيثيت لري او د ټولنې لپاره يو ستر بار او مصيبت وي.

دا چې په اسلامي شريعت كېږي دولي، موږ او پلار وظيفه ده چې خپل اولاد د «۷» كلنۍ نه په لماڅه كولو عادت كړي ترڅو درشد او ځوانۍ په وخت كېږي د لماڅه فريضې ته په درنده سترگه وگوري.

همداراز والدين مكلفيت لري چې اولاد د اسلامي روحيې مطابق تربيه كړي.

د كود مشر او پلار بايد خپل ټول كړه وړه د اسلامي هدايت مطابق عيار كړي داسې حركت ورنځه همادرنشي چې اسلام يې بد مني او ناروا يې بولي. حكه

چې ماشومان د مشرانو ټول حرکات حتی ناسته او کښېناسته کتې مټ عکاسي کوي. - خدای (ج)، دې نکرې که چېرته مشردیوه ناوړه عمل مرکب شي هغه بیا ماشوم ته یوړوا او عادي کار معلومېږي. - اوله دې کبله د ماشوم تربیه خرابېږي او د ټولنې اصل او اساس کمزوری او غیر مطلوب وي ځکه چې هدا ماشومان دی چې د سباوونچي میندې او پلرونه دي.

کوم وخت چې اوبه د سرچینې نه پاکې او ستړۍ وي نو تر آخره پورې پاکې او سپېڅلې وي همدا دلیل دی چې قرآنکريم څه خپلو کتورو لارښوونو کې د کورنۍ څخه د ټولنې سمون، اصلاح او سلامتی اغواړي همدا کورنۍ دي چې ټولنې جوړوي نو ځکه رسول کریم صلی الله علیه وسلم ته د امر په صیغې هدايت شوی:

وانذر عشیرتک الاقربین (۱)

یعني خپل، خپلوان، کام او تن دې عزیزان د نارواؤ د ناوړو نتیجه څخه وډانوه!!

که د افغانستان خلکو د روسیې د تېرۍ نه مخکې پورتنۍ اصل د نظر لاندې نیولی وای او دغه قیمتي اصل ته یې قیمت ورکړلی وای او هغه وخت یې د کفر او الحاد - د بې دینۍ - او لاشعورۍ څخه نیولی وای د کورنۍ - مشر د یوې کورنۍ - د مسئول پر حیث خپل مسئولیت پېژندلی وای د کلي مشر او بیا آخره د قدرت او واک خاوندانود او سنیو بد بختیو څخه نیولی وای نو د افغانستان خلک به ولې داسې کړاؤ ونوسه غامخ کېدل او ولې به د جوارود تخم غوندې دنړۍ په مخ کې شیندل کېدل - چې ټوله نړۍ یې په مهاجرینو ډکه شوه او ولې به یې په دومره نریات شمېر کې شهیدان ورکول چې د نړۍ تاریخ په دومره زیات تعداد کې شهیدان په یاد نلري.

ولې به مو هغه شین بڼې وطن پر خرابه او کندهواله بدلېدو؟ ولې به مو په لکونو ځوانان او بوداگان معیوب، بې لاسه او بې پښو کېدل؟

ولی به اوس هر چاته اړ او محتاج وای او ولې به خوار او زار دې وطنی
ژوند سره غامخ کېدای؟

«که د افغانستان مسلمانان ووژل شول نو د شهادت لوړ مقام یې وکاته،
بدبختان پر چمیان او خلکیان دی چې مخ یې نور شو دین او دنیا یې دواړه
د لاسه لاړل»

اوس د دقت حای دی، اوس غور پکار دی، اوس باید سترګې وغړول
شي، هر څه په نریات دقت سره وڅېړل شي. د تیرونه عبرت واخلو، حان
داسې روڼد او ګوڼ نګرو چې نه څه تېر شوی او نه څه شوی چې دیو نیم ملیون
شهیدانو شهادت ته قیمت ورنکړای شي، هر څه له یاده وځي داسې نه چې
تېر په تېره او تېر هېر کړو او یا بیا حان ویده کړو.

باید حان بیدار کړو. داسې ونشي لکه چې راباندې وشول خاوند تعالی د
یوه ګام د ژوندانه بدلون د هغه کړو، ورو پورې تېرلی دی:

ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم ډ

ای د افغان مجاهد بحیه! په سترې کښې دې د زمري نوم وکاته، همداته وې
چې د سړې اژدها خوله دې ما ته کړه همداته وې چې دروس مخ دې ورتور
کړ، همداته وې چې نړیوال دې د مستکبرینو او ظالما نو د کړیو او انګړیو نه
خلاص کړل. دروس امپراطوري له منځه لاړه، خوته اوس ولې نه یو کړې، ولې نه
یو موټی کېږي تاخود اسلام لپاره او د اسلام په نامه جنګ (جهاد) وکړ اسلام خوله
تانه وحدت، اتفاق او اتحاد غواړي او درته امرکوي چې یولاس او یو موټی شي:
واعتصموا بحبل الله جمیعاً ولا تفرقوا ډ

نویو خوله - یوغڼ - یوصف - یو وجود او یو شی تر خوله د پنه زیات بدبخت
هلاک او تپاه نشي.

بزرگترین رویداد قرن بیستم

در صفحات زرین تاریخ

برای ملت و قوم افتخارات و مباحثات تاریخی بخصوص است که انگیزه سازندگی و سرنوشت سازی و تمدن و انکشاف ملت ها و اقوام به آن منوط و مربوط میگردد و در واقع از برکت علم و قایع شناسی و رویدادهای تاریخی و تلاش و پیکار تاریخ پژوهان است که در ساختار معنوی ابرمردان جامعه و نسل های آینده هر ملت و هر کشور نقش سازنده را بازی کرده و سندننده شکل یک اجتماع سالم انسانی که بر پایه های تهذیب و تمدن و مبانی عقیده و اخلاق استوار باشد به بشریت ما حول خود به ارمغان می آورد و بعید به نظر نمیرسد که مورخین و قایع نگار و اسانت کلر را معماران و بنیانگذاران جوامع خوانند و از آنها به رسم تجدید و قدردانی و سپاس یاد آوری نمود.

کشور باستانی ما افغانستان نیز دارای تاریخ پنج هزار ساله میباشد و از حیث فرهنگ و تمدن اسلامی بعد از طلوع آفتاب جهان تاب اسلام این کشور از زیباترین و جذاب ترین ممالک اسلامی جهان از حیث دین و عقیده

و افتخارات اسلامی و تاریخی و حدود جغرافیایی و موقعیت ستراتیژیکی سوق الجیشی و وضع الجیشی شناخته شده است و مردم غیور، قهرمان و دیانت شعار این سرزمین و بوم در طول تاریخ از خود شهامت، قربانی، ایثار و قداکاری‌های فراوانی ناشدنی را بجا گذاشته اند که تا اکنون در تمام دنیا الگو، نمونه و مثال می‌باشد بزرگسردان و رادمردان مؤمن و مجاهد که در صحنه‌های پیکار مقدس و جهاد فی سبیل الله علیه کفر و الحاد و طواغیت متجاوز و جهال انکشان بخود مغرور را از خاک پاک و وطن باذلت و فضحیت عبور به فرار کرده اند و از کشته آنها پشته ساخته اند. جنگهای آزادی خواهی و یورش جانبازان ملت قهرمان و با ایمان ما در مقابل لشکر وحشی چنگیز و انگریز ثبت تاریخ است که پدران مجاهد و نیاکان باشهامت ما به نصرت لایزال خدای چگونگی پوزو استعمار انگلیس را بخاک ذلت مالید و درین راستا درست سالیان دراز بجنگ مقدس عقیده و آزادی بالشکر متجاوز انگلیس رزمیدند و با وجود خیانت و جفاکاری عده از مزدوران فرومایه داخلی چون شاه شجاع و امثالہ توانستند ریکارد قهرمانی و پیروزی خود را در جهان قیام و زمره ستیزه گری و زرمندگی شان تاهنوز زبانه دشمن شکست خورده قدیم (انگلیس) می‌باشد و آثار ضربات کوبنده فاتحین نامدار ملت یکتا پرست ما بر دروازه لندن و انگلستان تا حال بطور یادگار گذاشته شده است و برای انگلیس چنان درس عبرتناک تاریخی داده شد که تا جهان باقی باشد طمع تجاوز بر خاک شیرمردان افغان را به سر نخواهد پروزانید و یا به دیده کج بطرف سرزمین افغانها نخواهد دید.

برای توضیح بیشتر لازم است از چند شخصیت مجاهد و فاتح نام بریم تا به اثبات رسد که چگونه مبارزین آزادیخواه و نیاکان دلیر ما در برابر تهاجم بیگانه مشت و پنجه نرم کردند که نام نامی آنها در صفحات زرین تاریخ بخط درشت ثبت گردیده است که از آنجمله یکی وزیر محمد اکبر خان رادمرد و قهرمان

معرکه و بیست و یک هزار عسکر در آنجا می‌نهادند که در مقابل مو مقاومت
صفوف مجاهدین عقیده و آزادی را مورال و نیرو بخشیدند و بالفعل در
اول مبارزه قرار گرفتند و تا شکست آخرین فرد کافر و بیگانه از سنگر بر نداشتند
و نه دستخوش سازش و یا تطمیع اهداف شوم و پلاند دشمن گردیدند. این
ابرمردان و سایر ملت قهرمان در واقع به برکت ایمان و عقیده و نصرت خداوندی
و پابندی به اصول اسلامی و اطاعت از دستایر الهی و به تأسی از خط مشی
پدران و نیاکان چو سلطان محمود غزنوی و احمد شاه بابا فرزندان باوفای
کشور و ملت بودند که به مباحثات و افتخارات تاریخی و وطن عزیز ما افزودند و
ملت و کشور را از چنگال متجاوزین زمان نجات دادند.

در قرن بیستم و در عصر معاصر کنونی یکبار دیگر جنبش توفنده ملت
مجاهد و متعهد به خدا، و خادم به دین رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم
در برابر کفر و الحاد و تجاوز و با کانه ارتش سرخ کمونزم افکار جهانیان را
بخود معطوف ساختند و ستاخیز عظیم قیام اسلامی و تاریخی را که در تاریخ قرون
اخیر و سده های قبل نظیر و سابقه نداشت براه انداختند و یورش قهرمانانه
و مقاومت جانبازانه و فتوحات دلیرانه آنها در هر محاذ و هر سنگر موجب شگفت
و حیرت مردم جهان گردید و از آن جهت مردم دلس و آزاده ما را که از نگاه
نظامی و سیاسی و تکنیک و تکنیک جنگی و وسایل حربی در مقایسه با بزرگترین
ابر قدرت استعماری روس تهمی دست و فقیر بودند در هر محفل و هر کنفرانس مورد
ستایش و توصیف قرار دادند و مزدوران بی اختیار خلق و پرچم و روسهای خود را
را نکوهیدند و جهاد افغانستان را معجزه قرن و تاریخ خواندند و دور نیست که
این جهاد به اهداف و آرمان نهائی خود دست یازد و مضمون جهاد افغانستان یک رویداد
بزرگ و شگفت انگیز قرن و تاریخ در تمام ملل و دؤل دنیا مقام ارزنده و شامخ
را کمائی کرده و در مراکز علمی جهان مضمون درسی طلاب و دانشجویان گردد و ما

به توفیق رب العزت و مددگاری اوتعالی ایمان کامل داریم که این ملت شهید پرور
و مجاهد را پیروز میگرداند و سرنوشت این ملت را از دسیسه بازپسای
کفر و کمونیزم و دشمنان پیدا و پنهان اسلام در حفظ و امان الهی خود
نگه میدارد چه خون بیش از یک و نیم میلیون شهید در راه اعلای کلمه الله و اقامه
نظام اسلامی درین خطه ریخته و هر فرد مجاهد این ملت تا آخرین قطره خون
از سنگر و ناموس اکبر و اصغر مصروف جهاد فی سبیل الله میباشد و از نوامیس
ملی و اسلامی چون خاک، عزت، ناموس، شرف و در یک جمله عقیده و دین
و آزادی پایمردی میکنند و آنطوریکه لشکر و حشی روم را از سرزمین خود
رانندیم آخرین بقایای ملحد و مزدور آن نیز رهسپار عدم و به زباله دان تاریخ
خواهند رفت.

والسلام



تحليل

حاجي عبدالقيوم بزگر

د کابل پوهنتون د حقوقو او سياسي علومو

د پوهنځي ليسانسه



په نولسمه ميلادي پېړۍ كېنې كله چې فرانسويانو او روسانو غوښتل چې په كډه سره د افغانستان د لارې په برتانوي هند حمله وكړي د انگرېزانو بحري قواو په اروپا كېنې د فرانسويانو بحريې ته ماتې وركړه نوله دغه امله دا نظريه عملي نشوه. او د يو لړ خبرو وروسته انگرېزانو او روسانو دواړو موافقه وكړه چې افغانستان به د يو بفر سټېټ (حایل) په توگه د دواړو قدرتونو ترمنځ تل پاتې وي او يو به هم د افغانستان د نيولو هڅه نكوي چې دغه اكرېمنت يا قرار داد د دواړو هېوادو پارلمانونو او باصلاحيته ارگانونو له خوا تصويب شو چې د افغانستان د ديپلوماسۍ په تاريخ كېنې دا لومړۍ معاهده ده چې د افغانستان په باره كېنې لاس ليك كېږي. دهند د نيمې قارې غځه د انگرېزانو د وتلو پورې دا معاهده يوڅه رعايت شوه خو كله چې د نړيوال عمومي جنګ غځه وروسته انگرېزانو دهند د نيمې قارې غځه خپلې پښې سپكې كړې دي و تلو د روسانو د پرمختګ

او د مرکزي اسيا په اسلامي هېوادو کې د روسانو د نفوذ زمینه مساعدده او د خپلې امپراطورۍ جوړولو مفکوره يې په ذهنونو کې لا پټه شوه چې کولای شول چې د افغانستان د سرحدونو په لور خپل کامونه چټک او پټې کړي. د پټر کېر د وصيت په بنا د تودو او بودنيو په هڅه کې شورويانو ته يوازې تودو او جونه د خان د رسولو په خيال کې شول بلکه د افغانستان شورې الجیشي موخيت، ټکانونه، زرخيزه زمکې يې هم په نظر کې وې مختلف پلانونه او عملې يې ورته لرلې. تر دېره د افغانان هم د روسانو په شومو اغراضو پوهېدل خو کله چې د امريکې د هغه وخت جمهور رئيس جنرال ايزنهاور غوښتل چې د روسانو په مقابل کې د ناتو د پکټ نه علاوه يو بل نظامي تنظيم د پاکستان، افغانستان، ايران عراق او ترکيې په گډون د پکټ په جوړولو سره د روس هڅه تاوکړي بچان شکس چې د جمهور رئيس مرستيال وو په دې منظمو افغانستان ته راوستاوه چې افغانستان په دغه مقصد پوه او په پکټ کې يې گډون ته وهڅوي خو د افغانستان پاليسي په مثبت غېر متعهدو اصولو ولاړه وه جواب منفي وو چې بيا شکس يولې پروپيکنده يې د افغانستان په ضد خبرې کړې دي خو هڅه د امريکا د هغه وخت د سياست له مخې کارونده هېوادونه مسلح شول د بلې خوا د غرب او امريکې سره د افغانستان اړيکې داسې نه وې چې د افغانستان امنيت تضمين شي نو افغانستان مجبور وو چې خان يو هڅه مسلح کړي خو کله چې د امريکې او غرب هڅه د وسلو په اخستلو بريالۍ نشونو سره اړ محمد داود خان د هغه وخت صدر اعظم د باچا په موافقه لويه جرگه دايړه او د مسأله يې لويې جرگې ته وړاندې کړه لويې جرگې حکومت ته واک ورکړ چې خان د هر ځای هڅه چې وي مسلح کړي. داو و چې د روسانو لپاره په افغانستان کې د نفوذ زمینه مساعدده او خوب

اوځيال يې د عمل په لور شو. روسان هم چې د دغسې طلايي چانس په
فکر کېني ووکله چې مارشال بولگانين دروس د هغه وخت صدر اعظم
اونکتيا خرو شچف دکونست حزب عمومي منشي د ځينې آسيایي هېوادو
نځه روس ته دستنډ وپه وخت کېني د دريو ورځو لپاره دکابل د حکومت په
بيلنه کابل ته راغلل. نو دېر بڼه پدېرل يې شول روسانو هم د سخاوت حبب
خلاص کړد. سل ميليونه دالرو مرسته يې کابل ښاريانو ته سرويت ورکړل
ځينې معاهدې لاس ليک او په ځينو تفاهم ته سر ورسېدل. نظامي هستونه
مبادله شول فرهنگي او تعليمي بڼې پسونه ورکړل شول له روسانو سره خوږه راشه
درشه شروع شوه تر دغه وخته پورې چې کلونه کلونه سرکي مشاورين د -
افغانستان په اردو کېني په ښوونه او تعليم ورکولو بوخت وو د خست شول
اوځاي يې روسي ښوونکو او نظامي مشاورينو ورکړ شورو سانونو تر دغه وخته
همدا غوښتل زيار يې ويسته چې افغانستان د غرب او امريکا د نظامي پکټونو
او نورو معاهدو نځه لري و ساتي، کاونډي هېوادونو بالخاصه له پاکستان
سره به يې هڅاوه چې مخالفت يې لاسخت شي خو کله چې دغه معاهدې
و شوي اردو ته دروس سلاح ورکړل شوه دروسانو خولې په غور وکېني ولويد
د سلاح سرم يې يوځای کمونستي عقیده، کتابونه او الحادي فکر په
هوايي قواو او اردو کېني ور دننه کړ چې ورو ورو يې په مختلفو اشکالو خپلې
پښې تينکولې او د نعمتونو دسترخوان يې خور سانه افغاني حليمان چې
به روسيې ته تلل د هر ډول مادي او ذوقي امتيازاتو نځه به بخور داوه ورو
خو کله چې ډاډه شول چې افغانستان نور دروسيې په منگولو کېني کيږ
دی نو خپل نفوذ يې لا مخ په پراخېدو کړ. په دې وخت کېني په افغانستان
کېني د ديموکراسۍ په لور يو نځه سياسي تحول راغی او سردار محمد داود خان د
صداوت نځه لري او په استقالي دورو کېني دکور محمد يوسف خان او بيا وروسته

د نورو صدر اعظمانو څخه شهيد محمد موسی شفيق صدر اعظم شو. نور نو افغانستان دروس په خطر پوه او اسلامي نهضت چې د جوانان مسلمان په نامه په کابل پوهنتون کې جوړ شوی وو د کمونيزم او کمونستانو د فعاليتونو په غځه کې خطر شو. نور وسانو فکر وکړ چې د ادام ته نژدې طلايي مرغی د لاسه لاړه نشي نو د حینې روزل شوو کمونستانو په وسیله یې سردار محمد داؤد (چې د وخت له بیا چا محمد ظاهر شاه سر وړان و) د کودتا کولو ته وهڅاوه چې یې تکلیف دغه کودتا بریالی شوه. اردو او ملت هډو مقاومت ونه کړه ځکه چې داود خان د شاهي کورنۍ غړی په ملت او اردو کې یې د پسر نفوذ او شهرت لاره. په دې وخت کې دروسانو د پښتو توطیو له مخې د اسلامي نهضت (جوانان مسلمان) مهم شخصیتونه سیاست پوهان، لیکوالان د ملي او بین المللي شهرت خاوند مرحوم محمد هاشم میوند وال او داسې مهم نور شخصیتونه عسکري لوی قوماندان او صاحب منصبان چې په غرب کې یې تحصیل کړی وو او دروس د نفوذ په مقابل کې خنده کېدلی شول. په بېلو بېلو پلوسو شهیدان او د منځه یوړل شول، حینې اسلامي شخصیتونو چې په سیاسي وضع پوه وو پاکستان ته هجرت وکړه. داود خان د قدرت د ټیټ کولو لپاره هم یو لړ فعالیتونه شروع کړل ځان یې جمهور رئیس کړ. حزب یې جوړ کړ چې اعلان شوی نه وو خو د هغه په کتنه یې فعالیت کاوه. ملي، جهاني او سیاسي فشار په داود خان هغه وخت موثر واقع شو چې د (جوانان مسلمان) هغه غړو چې پاکستان ته راغلي وو د یو پروگرام د لاندې په ننگرهار، لغمان او د افغانستان په ځینو نورو سیمو کې په ولسوالیو او حکومتی ځایونو مسلحانه يرغل وکړ. او هم کله چې داود خان پخپله د یو هیئت په مشرۍ عربي ملکونو ته سفر وکړ. هغوی دی خپلواک شته اها توتو متوجه او د مالي کم کمونو وعده ور ور شوې او ورته وویل شول چې دروس د نفوذ او منگولو څخه افغانستان خلاص کړي.

دده سر په هیئت کښې عسکرخان جلال چې دده په کابینه کښې وزیر ورو
 د روسیې د جاسوسی پوځ غړی هم ملګری وو چې په بېرته راټګ کښې یې
 پوره لار پور ورساوت، ورکې د داود خان سیاسي مشاورینو او خپله د پټو
 پلویان دې دې ته متوجه کړې چې شوربه دې لار ټګه د پېر خطرناک دی او د
 افغانستان خپلواکي او آزادي باید په هېڅ قیمت له لاسه ور نه کړي
 نور نور وختان د داود خان لري کول پخپله کټه وکړل او اکثر هماغه
 کورنۍ ګان چې د پاچا په ضد د داود خان په کودتا کښې لکه قادر و طاهر
 کلابزوي، غناظ او نور دده ملګري وو په همدې لار پانځول او په یو څوړي
 کودتا کښې یې داود خان په شاهي ارګ کښې دخپلې کورنۍ، فامیل،
 اولاد، ځوان ماشومانو سره یوځای شهید کړ او د منځه یې یووړ. د کودتا
 بریالیتوب سره سم د کونست حزب دوه اړخه خلق او پرچم چې تان
 د همدې کودتا د پان روسانو یوځای کړي وو خپل حکومت جوړ او اعلان
 کړ. نور محمد تره کی د خلق د ډلې مشر چې یو بې تعلیمه، قسی القلبه
 او بې رحم سره وو د جمهور رئیس په حیث او نورې چوکۍ یې سره
 ویشلې د تره کی د قدرت نیولو سره سم دروس نیولوی فوجي، اقتصادي
 سیاسي او اداري هیئت ګان ته راغی او په ټولو چارو کښې یې مداخله
 شروع او ځان شریک کړ چې په نریاتو هغو پوستونو او چارو کښې یې
 چې روسانو ته پکښې هېڅ ضرورت نه وو مشاورین وټاکل او تقریباً په ټولو
 کارونو کښې یې نه یوازې ځان شریک کړ بلکه تره کی او کونډ یې عملاً د
 افغانانو په مرګ، ځورولو، اختناق او د افغانستان په تباه کولو اخته کړ
 (مئل دی چې: غمناک ورسره وه اوڅه توره تېره) څه د تره کی او کونډ یې خپله
 خوښه وه اوڅه دروسانو فشار او مشوره هغه کارونه یې وکړل چې د بشریت
 او د افغانستان په پخه زړه ګان تاریخ کښې ساری نلري. عام قتلونه په

اسلامي ځايونو او رجاو ليرغل دروځانيو نو قتل عام يې مقدمې او تحقيق هر خلقي ته د افغانانو د مرګه او نيولو اختيار ژوندی انسانان د خاورو لاندې ګول او خښول پر کلو او ولسونو ليرغل هغه څه چې په خوله او قلم نه راځي د غوښتلانو په خپلو هېواد والو وکړل او په ګولو يې هېڅ ډول شرم او نجاست نه کاوه حتی ترهګر په لاديو تلونيزيون کښي چې ټول ملت او جهان او رېډه اعلان وکړ چې اخواني مو مينده ګر پوښتګي ترې وباسي. داوه د يو برئيس دولت دخولې لار ديوبي خبره. په پټه يې لاسه ګوي. د دغو مظالمو جريان لادوام لري چې ترهګر او حفيظ الله امين چې يو بل ته يې د شرق نابغه او ښاګرد وفادار خطاب کاوه يو ځل په خپلو منځو کښي سره اخته شول يا دروسانو پاليسي داسې وه چې د ترهګر ډول نور ختم کړي. ځکه چې په پورټوګه يې د هغه څخه کار واخيست د افغانانو د ونيو سېلاب يې پرې جاري کړ هېواد يې پرې ګسند وکړ. يا دا چې د قدرت په سرد ترهګر او امين خپل منځي جفالت وويانورځه هرڅه چې ووا مين ترهګر لرو پر ځاوه او د قدرت واک يې په خپل لاس کښي ونيوي په لومړي کښي يې ناروغه اعلان کړ او بيا څه وخت وروسته يې د هغه د مرګه اعلان خپور کړ. د امين په کړنلاره کښي هم څه توپير عسکري نشو خومنتها د تېرو مظالمو پرې يې په ترهګر واک وچوله او د ټولو سياسي بنديانو لستونه يې په داخله وزارت کښي ځورېد ګول چې د اټول د ترهګر په وخت کښي وټرل شوي دي. د زړه او سياسي بنديانو د مرګه لستونو يو ځل ملت لرو پارووه تر دغه وخت هم خلکو لاريو څه فکر کاوه چې دابه ژوندی وي خو چې خپله رژيم يې د وژلو اعلان وکړ نور نو څه اميد پاتې نشود هېواد په حالاتو کښي ګوم توپير لانه ليدل کېده وضعه په ظاهر کښي د خوا په څېر وه خو په پټه د پر فعاليتونه روان و وروستو غوښتل چې خپله مداخله لار ياته

او قلمت په ټسکاره توګه په خپل لاس کښې واخلي خو کوم شی چې د ویلو وړ دی هغه دا چې امین نه غوښتل چې هرڅه روسانو ته وسپاري همدا سبب وو چې دامین وجود دروسانو د ټولو پروګرامونو د تطبیق لپاره مساعد نه وونود دېر ضعیف شخصیت خاوند جلاوطنه بیرک کارمل چې ځکښې خلقیانو شړلې وو د پرچم داړخ مشر روسانو تیار ساتلی وو د خلق او پرچم مخالفت چې لاد پخوا نه زبات شوی وو بیرک هم داسې فکر کاوه ځکه چې په هېڅ ډول پرته دروسانو د زور څخه قدرت ته نشي رسېدای. روسانو هم نور افغانستان د ځان ځای داسې ګوډاګی یې رامنځ ته کړ چې په تش نامه هم خوشحاله وو. د خپلو عسکري قطعاتو سره یې راوست او د کابل په تخت یې کښېناوه. روسانو ټول افغانستان اشغال شوی و ځانته او ټول نظامي، سیاسي، اداري او اقتصادي حتی د مملکت ټولې چارې په ټسکاره توګه په لاس کښې ونيوې. محرم اسناد او ملي وثیقې یې روس ته واستولې، بانکونه او طلايي اوقیمې ته د خپلې یې غلا او لوټ کړې د ملي آرشیف، ملي موزیم څخه یې هرڅه یوړل هر شی او هرڅه چې څو ټوټه ورغلا صرفه یې پرې ونکړه د ځان یې کړل. دا اصطلاح چې د افغانستان نیول اسان دی خوشاتل سخت دی د یوې نوی ازموینې لپاره بیا رامنځ ته شوه. هغه افغانستان چې دنړۍ جهانګشایان ونه ووتلېځ کړې اوسرې ورته نه ووتېتې کړې په هره زمانه کښې هرې امپراطورۍ چې پرې یرغل کړی وو ورسره هلې یې وولکه چې وایي:

لاتر اوسه یې ماغزه په قورلنه دی
چا چې ماسره و هلې سر په سنگ دی

هرې خوا ته دروس سور فوج خور شو چا به ويل چې روس كله كوم
 حای نیولی بیا یې نه دی پرېښی چا به ويل دروس دمقابلې څوک دی.
 چا به ويل افغانستان د کيکر غنه ده روس یې دستوفی نه نشي تېرولای.
 انگرېزانو وويل چې انگرېزانو تجربه لرله چې له افغانانو سره د افغانستان په غرونو
 کېنې جنگ کول سخت دی خوروسان غوړي چې پخپله یې وکوري. لنډه دا
 چې د افغانستان استقلال، ملي حاکمیت حتی موجودیت بیا دنړیوالو لپاره
 قابل سوال شو. د افغانانو د هجرت کاروانونه پراخه او زیات شول هڅوک
 د وطن مخه په وتلو کېنې شول څوک په لاره کېنې مسأله
 شول څوک راووتل روسانو هم په خپل اعظمي قدرت لارې بندې کړې
 هر حای کېنې یې پوستې واچولې تر دغه وخته لاهم د افغانستان عام ولس
 په عام ډول په جهاد کېنې نه وو ورکېد شوی خو کله چې سره روسان راغلل
 نور نو د افغانانو لپاره یې د جنگ او د جهاد مخه هېڅ بله خبره پاتې نشوه ټول
 ملت را پامېد چا د جهاد تېره توره تر لاسه کړه څوک د جهاد مؤید او تائید وکړی
 شو، چا مال ورکړ او چا سر.

اسلامي هېوادونو د اسلام په نامه نور جهان د بشري خواخوږی او
 دیموکراسی په نامه د افغانستان د سیاسي، وسله ایزې او مالي مرستې ملاتړ
 وکړ جهاد په پوره جوش او جدیت جريان ونيو روسانو خود افغانستان نیول
 هضم شوی کښل خو ورته سرطاني دانه شوه په هر حای کېنې هر چا به روسانو
 لاس پورې کړ په ټول افغانستان کېنې په ګوټ ګوټ کېنې جهاد جاري شو
 د روسانو د پاره هېڅ حای په امن کېنې پاتې نشود مړه د جنازو وکتارونه
 یې روسي ته ورمات شول په لومړۍ کېنې یې هغه او دغه ويل بیا خبره په
 سر وروسته ^{اعتدال} خوتن او به د ورځه تېرې وې او روس په خطرناک جنگ کېنې
 کيږ وو د افغانستان د پاره د خپلواکۍ، ایمان، عقیدې د دین او وطن مسأله

وه او دروسانو د پاره د پیرا خوالی او امپراطوری د غټولو. هغه ورځ به دروس
 په ضد غالفټونه زریا تپدل جهاني ټولنو هم په پوره علاقمندی د
 افغانستان موضوعات تعقیبول د څو عودو د واکمنو سټی هېواد وڅخه پرته
 له افغانانو سره د ټولې نړۍ مرسته حاصله وه. روسان په جهاني سیاست
 کېنې چې همېش به یې د مظلومو ملتونو سره د همدردۍ چټکې وهلې او
 کمونیزم یې د بېرته پاتې هېوادو موثره دوا څخه نوره نوره د یو ظالم، سفاک
 اشغالگر حیثیت وموند د کمونیزم منحوسه څېره ورځ په ورځ بریده نوره خولا
 څه چې خپله په کمونستي احزابو کونستي هېواد وکړي د کمونیزم ټولو
 نیمګړتیلو و ظالمونو او وحشت ته خلک متوجه شول، نور نهغه قش د
 خولې شعارونو څوک قانع کولی نشولونه تشو وعدو. دروس د سره فوځ
 هغه قش په نامه شهرت چې هېڅوک ورته د تینګې نه دی نور نش د خولې
 لارې شوې ټول جهان متوجه شو چې با ایمانه با عقیده وړکونکي ملت -
 وګړي لارې شول چې دروسانو غوندې یو لوی طاقت په کونډ وکړي دروس د
 مشرانو نه هم لار ورکړه وه چې څه وکړي یعنی د افغانستان مسئله نور د
 روسانو د پاره عادي څېړنه وه د بریښنې د مرکې څخه وروسته څو روسي
 زبامدارانو بل پسې سر او بدل شول د شرق او غرب تقاضا د هرې سختې
 مرحلې ته ورسېد کسور جنګ نژدې وو چې په تاوده جنګ بدل شي. روس د یو
 خوا څخه د افغانستان په جنګ کېنې کړې و و بل خوا د جهاني وضع د خطر خواته
 نژدې کېده روس په سیاسي ډګر کې د انزو په لور شو په خپله روسیه کېنې شنج
 اواز یې اقتصادي او غذايي ستونزې منځ په نړیا ته وې هم روس او هم
 غرب د روس لپاره د داسې مشرتابه په لټه کې شول چې یو څه د نوی
 فکر خاوند او د غرب سره دروا بطلو د ښه کېدو اهلیت ولري او د ښووه
 او بېدلی کمونستي تینګ طرفدار نه وي. میخایل ګوربه چوف چې په هاغه وخت

کېنې دروس په کابینه کېنې وزیر او د غربي اقتصاد او فرهنگ موافق ښکارېد
 انګلستان ته درې وړخې رسمي سفر وکړ هلته يې د انګلستان د صدراعظمي
 په شمول د انګريزانو مشرانو سره لیده کاته وشوه مارګريټ ټچر دده سره د کټني
 مخه وروسته وويل چې ميخايل ګوربه چوف په روسي مشرانو کېنې د پراخه
 فکر خاوند دی او غرب کولی شي چې له ده سره موافقي ته ورسېږي او
 سوېچنک ختم شي. هاغه وو چې د ګوربه چوف ستوري په خلدو شول وخت
 وروسته د امريکې او دروس د خارجي وزيرانو کتنه په اروپا کېنې سره وشوه
 د دواړو لوبو قندهارونو مناسبات دنړۍ په لور شل او ورسره د ګوربه چوف د قندهار
 نيولو اس لاره تېزې شول وټول قدرت يې ونیو. په لومړي کېنې دې هم
 په دې فکر کېنې وو چې افغانستان به په زور لاندې او غلې کړي او ورده د
 زمامداري په لومړي وخت کېنې د افغانستان جنګ شديد شو تازه د سې
 قوې يې افغانستان ته راوستې پاکستان او شهادت جنرال ضياء الحق ته
 يې اخطارونه سخت کړل هند ته يې په يو رسمي سفر کېنې په دېرو بحثو
 الفاظو د اسلام په مقدس دين حمله وکړه خپل شديد مخالفت يې ورسره
 په ډاګه اعلان کړ نه زور يې وواهه خو ګڼه چې پوه شو چې نه
 د زور نه څه جوړ شونه د دیکو شيکونه ، نو په دې فکر کېنې شو چې د
 ضرر څه هروخت ونيسي ګټه ده نو بيا يې د افغانستان د جګړې مخه د
 خپل خلاصون له پاره د جګړې او بيا هم پر په خپلو اسلافو واچوله زولن
 ټپ يې و باله د ژنيو د تړون تر پردي لاندې يې خپل عسکرو ايستل خو بيا
 يې هم افغانستان پخپله خوښه خپل سرنوشت تا کلو ته ګرځېدې نشود ويلي
 او مالي مرستې د پخوا په څېر دوام وموند بلکه لار يانې شوې د جګړې او نه
 لاهم اغېزمن وه. د دواړو د شلواترې خارجي وزيرانو يې پمخوانې مشرانو
 باندې د پری اچولو په ضمن کېنې وويل چې افغانستان ته دروس د عسکرو په

لېږلو سره د ملګرو ملتونو قوانین، بشري، انساني او اخلاقي ټول موازین د پېښولاندې شول خو په عملي توګه دغه موازین همدا اوس هم د نجیب جګړې ګډې حکومت ته د هر ډول وسلو او مالي کمکونو پر وړکولو سره د پېښولاندې کوي او نه پرېږدي چې د افغانستان ولس خپل حکومت په خپله خوښه پخپله جوړ کړي.

د روس فوجي طاقت چې سره عسکرومړته وايي په افغانستان کېږي د پرمخ تللي وسلو په لړلو سره بریالی نشو بلکه مات او جوړېدو سر پرته وروستل شو. کوفستي مفکوره چې ټوله نړۍ یې ناراحته کړې او په هر ځای کېږي نارایي او وحشت ایجاد او غریبو ولسونو ته بریي د نجات لاره همدا ښکاره کوله. روسو او برېښه شو چې غیږ و وحشت، ظلم، ناروا، انسان وژني او انساني تمدن د مفکورې تباہ کولو د صنعتي، علمي، فرهنګي او انساني استعدادونو د غښتو او اختناق څخه پرته د پرمخو محدود او شاخصوله خوا په لویو ولسونو په زور حکومت کولو نه بېر بل شی نه دی عملاً په اثبات ورسېده. د روس د امپراطوري مثال په لړ کېدو شوه. روسي ملتونه د ظالمنو د کټاوری په مقابل کېږي زور و شول د آزادۍ شمال یې په غوږ و کېږي ولګېد و ښه شول د آزادۍ ناري وځي. ختیځه اروپا چې په خیال کېږي یې هم نه ګرځېده چې دومره زړه د روس د ظلم او وحشت څخه خلاصه شي او چې د کوم مشر پر سر کېږي به د آزادۍ خیال و ګرځېد بیا به یې وطن سرکونه، ښارونه او ګوڅې درويي تانګو څخه ډکې وې نه به هغه مشروونه هغه د آزادۍ فکر او خیال. اوس یو په بل پسې دخپلو ارادو خاوندو ملتونو په ډلو و ګرځېدې. دواړه المانه یو شول په اروپا کېږي بل لوی قدرت په زېږېدو شول د اسلامي جهان د ویاړ شمله چې د اسلامي جهاد ښېره توره د روس طاقت مات شو، نهغه شوه.

کلونډی هېواد د افغانستان د جهاد له برکته پر خپله موږ په جلمه پټ،
اقتصادي، سیاسي او نظامي قدرات شون

د افغانستان د شهیدانو د پاکې وینې له برکته نړۍ ته د آزادۍ او حریت،
شرافت او انسانیت د انسان د ارزښت ډېره لویه تحفه راوړل شوه. خو
پخپله افغانانو ته یې څه شی وکړل؟

آیا زموږ د هېواد د جګړې او مرګو؟ نه نو ولې؟

په هېواد کېنې د آبادۍ کومه خښته کېښوده شوه؟ نه نو ولې؟

مهاجرین وطنه افغانان خپل وطن ته ستانه شول؟ نه نو ولې؟

هغه افغانان چې لا په افغانستان کېنې د کونستي ظالم نظام لاندې ژوند
کوي نه یې سر، نه یې مال، نه یې حیثیت، نه یې اولاد او نه یې ابرو خوندي
او مصئون دي او د خپلې آزادۍ او امید سترګې یې د همدې جهاد په لور
دی ایا بېخه شول؟ نه نو ولې؟

د دې سوالونو او په دې ډول د نورو سوالونو ځواب یو دی هغه دا چې
موږ یې اتفاقه یو، موږ د یوږعامت او یوې رهبرۍ لاندې نه یو، زموږ
سیاست د واحد مقام یوې ادارې څخه نه منځول کېږي، زموږ نظامي قوماند
دیوځای څخه نه ورکول کېږي. نو ځکه موږ د خپل دې عظیم جهاد اولوې
قرباني څخه د جهان سیاسي جغرافیه یې بدله کړه خو موږ ترې څه
واخیستل شوه.

داخل او خارج دواړه اړخه مو هماغسې ګډوډ اولاد پخوا څخه لاریجاړ
او منځ په خرابېدو دی. په داخل کېنې خپل منځی اختلاف، جنجال او حتی نسبي
چې د ډېرو بدو عواقبو سبب او د پېر شاه حلبي مجاهدین او قوماندانان
پکېنې له لاسه ورکول کېږي، پېښېږي.

په خارجي اړخ کېنې د دنیا د سیاسي جغرافیه بدلون پخپله د افغانستان

وضع تری هم بی تاثیر پاتی نشو ګوم تضادونه چې د افغانستان اوروښ د
 د جنګ په اوایلو کېښې دامریکې اوروښ ترمنځ ووتقريباً شکل یې بدل شو
 اوس یو د بل اقتصادي کمکونو ته فکر کوي، تجارتي مارکیټونو ته یې
 ارزښت ورکوي او داسې نور مسائل. دنورې نړۍ لپاره هم په کومه اندازه
 چې د جنګ په اوایلو کېښې دلچسپ او مهم وو په هاغه شکل نه دی پاتې. د
 یوې خوا څخه زموږ په بی اتفاقي او د ځینو واقعياتو خبرونه د مخالفینو پر وړاندې
 د جنګ او بزدلی باعث شو چې د موضوع سیاسي او خارجي اړخ سوړکړي پخپله د
 جهان سیاسي مسیر هم د پخوا په څېر نه دی ډېر ستره رالښه شوي دی. نو دغو
 لنډو ذکر شوو وجوهاو پدې اثر چې د افغانستان د جهاد د شهیدانو وینې په ټوله
 نړۍ کېښې د اسیرو او حکومتونو د ازادۍ نیالکې خبرو په ګړځو پخپله موږ نړۍ
 لا تر اوسه ګامله ګټه واخسته لکه زموږ د اوښ سینه ونه چې نور پرې شنه باغونه
 او پراخه کروندې ابادوي او موږ لا هاغسې د سیند په غاړه لاسي زمکو ته د
 باران انتظار کوو. موږ باید دغې حالت ته تفسیر ورکړو او لکه څنګه چې د جهاد
 او جنګ په ټوک کېښې د نیارانه کورنه په خوله وه د جوړېدو په برخه کېښې هم همدغسې د
 ستایلو وړ ګامونه واخلو خپل ټول شخصي او ذاتي اختلافونه لرې کړو د غوښتلې
 مسلمان افغانستان د جوړېدو لپاره یوه خوله یو اواز یو فکر شو د هېواد عالي مصالح
 د خپلو ذاتي وړو څخه قربان نکړو او بیا ټول هغه ویاړنی او افتخارات چې د
 افغانستان پخه زړه کلن تاریخ پرې غني دی لازياتي او شتمن کړو.

*

*

*

یه‌ج‌ه‌اد کنبی دینجو برخه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ
أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَ أَخْرَجُوا مِنْ
دِيَارِهِمْ وَ أَوْدُوا فِي سَبِيلِي وَ قَاتَلُوا وَ قُتِلُوا لَا كُفْرُ عَنْهُمْ
شَيْئًا يَهُمْ وَلَا دُخْلُهُمْ جَنَاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ تَوَابًا مِّنْ
عِنْدِي هُوَ حَسَنُ الثَّوَابِ ه

(صدق الله العظيم - آل عمران ۱۹۵)

ترجمه: نوځدای ددوی دعا قبوله کړه چې زه ستاسو د عمل کوونکو عمل نه ضایع کوم نه درنر
اونه دینجی ځینو ستاسو له ځینو. نو هغه کسان چې دوی هجرت کړی دی اوله هېواد څخه ایستل
شوی او دوی ته تکلیف رسېدلی زما په لاره کنبی او دوی جکړه وکړه او ووژل شول نوز بهر ځای
د دوی گناه نه لیرې کوم او دوی به په داسې چټو توکبې داخلوم چې ویلې ترې لاندې بهېږي. دا
د خدای لخوا څخه ثواب دی او د الله په نزد د پرېنه ثواب.

د اسلام سپېڅلی دین د نور وادیا نو برخلاف د بشري ټولنې د جوړښت
او پیا یښت یو پوره او اصولی نظام دی. د انظام د انساني ټولنې تر اوښخه
په له کوم توپیر څخه د خپل بشري بنیاد د حق و قوله پلوه مساوي

(۱) اَلْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ اَنْمَتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا - (المایده ۳)

کښي". د یو اوبل د ښکېلاک او حېښناک څخه یې رغوري او د یوه الله (ج) اطاعت ته یې بولي، اسلام د پخوانیو برحقو ادیانو د خنځیر او تسلسل پخه کړې ده، نو ځکه اسلام پخوانی ټول پیغمبران خپل بولي او د باطل په مقابل کښي د دغه ټولو پیغمبرانو جهاد او مبارزه د دغه اصولي لارې یو بنیادي پایه کېږي. لکه د فرعون او فرعونیانو په مقابل کښي یې موسی (ع) او د هغه د جهاد ضرورت او یا د نمرود په مقابل کښي د خلیل (ع)، او د یهودو کمره اهانو په مقابل کښي د عیسی (ع) ضرورت وو، دارنگه و حضرت رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته د ور سپارل شوو وظایفو څخه یوه مهمه هم د جهل او ستمګرۍ په مقابل کښي جهاد وو او فرمایلي یې دي چې جهاد به د قیامت تر ورځې وی (الجهاد ماضی الی یوم القیامة). جهاد د اسلامي نظام د بقا او پرمختګ لپاره اساسي ټکی دی نو ځکه هغه ته نریا ته پاملرنه شوې ده. جهاد یوازې د مرک او ژوبلې په معنانه دی بلکه هر ټپ و تلاش چې د اسلامي نظام پایښت او خوځښت ته مرسته رسوي جهاد جنګ او قتال هغه وخت ضروري شي چې د اسلامي نظام د پایښت او پرمختګ په مخ کې څوک خنډ و نه واچوي. د اسلام د له منځه وړلو لپاره د اسلام د دښمنانو له خوا د مسلمانانو د وژلو او ځنډې جوړولو بند و بستونه وشي. لکه چې الله (ج) فرمایي:

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَفْقَهُوا تِلْكَ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ.

(بقره ۱۹۰)

إِنَّا أَنشَأْنَاهُ إِنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاهُ شُعْبًا وَوَقَّابِلٌ لِّتَعَارَفُوا إِنْ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَرُّوْا ۖ وَتُتْرَكُونَ ۚ

الحجرات ۳

۲، قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ.

(آل عمران ۳۲)

ترجمه: جګړه وکړې د الله په لار کې د هغو کسانو سره چې له تا سو سره جګړه کوي او په هېچا تېرې مه کوي بېشکه چې الله (ج)، له حده تېرېدونکي نه خوښوي. یعنې د اسلام مبارک دین د دښمنانو سره د جګړې په حال کېنې هم د عدل او انصاف نومښه کوي او دې ځایه وینو توپیر یو څه کرکه کوي. څرنگه چې په یوه اسلامي ټولنه کې تر ټولو ښخه دواړه ژوند کوي او د ټولنې تر نیمې دې برخه ښځې تشکیلوي نو د اسلامي نظام د پابښت او خوځښت په لار کېنې د هغې مسؤلیت او ونډه هم د پوره ارزښت درلودونکې ده.

څرنگه چې د ښځې وظایف (دندې) د هغې د بدن د فزیکي جوړښت په اساس د نارینه څخه بېل دي همدا ډول د دوی ټولنیزې دندې هم ځانته بېلې دي د یوې ټولنې د بقا او پرمختګ لپاره د دواړو طبقو (نړاو ښځه) تې او تېلاش دومره ضروري او لازم و ملزوم دی چې که هر یو یې خوار ځواک او یا فلج شي هغه بل یې په ځانګړي صورت مطلوبه نتیجه نشي ترلاسه کولای.

یعنې د ټولنې د ښکېرغۍ او پرمختګ مرغۍ هغه وخت په ښه ډول پرواز کولای شي چې د دې مرغۍ دواړه وزرونه د پوره ځواک لرونکي وي. که چېرې د هغې یو وزر خوار ځواک او یا فلج وي نو هغه مرغۍ به څنګه چې ښايي هغې تر خپل منزله پورې ونرسېږي.

که څه هم پر ښځو وسله وال جهاد په هر وخت کېنې فرض نه دی او د ضرورت په وخت کېنې مسلح جهاد کولای شي.

خو نارینه هم لکه د نور ټولنیز ژوند پر ککېچنه لار چې یوازې تر منزله نشي رسېدلای، داسې په جهاد کېنې هم یو د بله له مرستې پرته بریالیتوب نشي ترلاسه کولای. د اسلام د پیل څخه بیا تر اوسه ښځو د مالي او لاسي جهاد سره سره په عملي جهاد کېنې هم برخه اخستې ده. لکه د بی بی صفیه (رض) چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم تر ورو په یوه غزا کېنې هغه د نورو مسلمانانو ښځو سره په یوه قلا کېنې وه

کله چې کفار وماته وکړه او پر دې قلا راغله د کفارو شخړه یو کس د قلا پر دېوال ورسپورنه سواو نور په پسې وه کله چې بی بی صفیې (رحم) دهغه کافر سر سر ولید نو توره یې واخیسته او د قلا پر دېوال ورسپورنه سوه او د کافر سر یې په توره وواهه لاندې کسانو فکر وکړ چې په قلا کې لوی لښکر دی نو حکه یې پر قلا د خستلو شخړه وکړه او په دې ډول د دې بی بی په بهادرۍ سره ټولې بیبیانې د کفارو د ناوړین شخړه خلاصې شوې.

همدا ډول د اسلام په ډېرو غزاګانو کېنې نځو د غازیانو خدمت کړی دی هغوی ته یې اوبه، دودۍ، تمبیه کړې او ورپرستلې دی او د هغوی د ټپ او زخم پرستل یې کړی ده، حدیث شریف دی چې:

مَنْ جَهَرَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَفَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا (صحیح بخاری)

ترجمه: چا چې د الله (ج) په لار کېنې غازی ته د غزا وسایل برابر کړل، نو په حقیقت کېنې یې غزا کړیده، او هر چا چې د الله (ج) په لار کېنې د غازی د پاټې کسانو سره دهغه په غیاب کېنې ښکېنه وکړه نو په تحقیق سره غزا یې وکړه.

د افغانستان د مسلمان ملت په تاریخ کېنې د نځو برخه په جهاد کېنې ډېره روښانه او د اهمیت وړ ده د هرانسان لومړنۍ مدرسه دهغه د مور غېږ ده. افغانی مېرمنې د جهاد درس و خپل اولاد ته په شیدو، غېږ او زانګو کېنې ورکړی او ورکوي یې او د دغې لمرنې مدرسې د درس په برکت دی چې افغانان یې د وخت د لویو لویو طاقتونو د مقابلې لپاره چمتو کړی، د دین او وطن د ښمنان یې پر شا تمبولی دي کله چې دیو مسلمان افغان په کور کېنې بیچي زېږي لمړی کار چې کوي هغه دا دی چې د ماشوم په یوه غوږ کېنې د الله اکبر اذان او بل غوږ ته یې د تپک ډزې کېنې چې دا پخپله د دې معنی ورکوي چې د انوی پیدا ماشوم مسلمان او مجاهد دی په دې ډول هر افغان د پیدا یښ له وخته مسلمان

او مجاهد دی. کله چې ماشوم مور په غېږ کېږي اخلي بسم الله وایي او شیدای
هم په اوداسه او بسم الله الرحمن الرحيم ورکوي، چې داد ماشوم لمرې مدرسه او
په دې مدرسه کېږي لمرې درسونه دي. وروسته مور د زانګو پرې پر لاس کېږي
نیسي او ماشوم ته الله هو وایي چې دا لمرې د توحید درس دی چې د مور
له خوا ماشوم ته ښوول کېږي چې نستربل معبود بېله یوه الله مخه. په
دې یوه کوچني لفظ کېږي مور خپل ماشوم ته دیو لوی جهان او دهغه د کیف
و ګان فلسفه تدریس کوي. پر دې یوه لفظ کېږي هغه پوهوي چې دې
مسلمان، مجاهد او آزاد انسان دی. مور الله هو دیو نظم د کسره په شکل په
دې ښه اواز ماشوم ته وایي او هغه تر ګوي. په نظم کېږي ماشوم ته دهغه د پلرو
او نیکه ګانو د شهامت بهادري او ګارنامو یادونه کوي لاه چې وایي:

الله هو، الله هسو، للو، للو

خوب دې درمي تر لېسو

خان دې وپېژنه ته اولاد د ځایي

د میرویس او محمود او احمد شاه پي

زه دغه دخپل هېواد په سرلوړې تاریخ د حقو قهرمانو مېرمنو یادونه
کوم چې خپل اولاد یې دخپل غېږ او کور په مدرسه کېږي په دې ایمانداري
تربیه کړی دی:

نازو انار (ج) د حضرت میرویس نیکمر (ج) مور وه. دهغې ویناده چې ما ټول خوا
میرویس خان ته په اوداسه شیدې ورکړی دی. دا وایي چې یوه شپه یې حضرت
بیتا نیکه په خوب کېږي ولید چې زاته وایي چې دازوی ښه وروزه دی به لوی سړي
شي اولوی لوی ګارونه به وکړي. تاریخ نقل کوي چې کله حضرت میرویس خان نیکه

افغانان سره راټول کړل کورگین اود هغه لښکرې مات کړل او هېواد ازاد شو
نولسري کارې چې وکړه هغه داو چې دخپلې مور رنا زوانا (رح) قبر ته ولاړ
هغې ته يې دوعا وکړه او وې ويل چې د لوی خدای (ج) شکر کوم چې دمور
هغه وصيت يې پر ځای کړی چې هېش بر يې را ته ويل چې هېڅ وخت د پردو
تر جغ لاندې ژوند مه کوه اوستا په مخ کېنې لوی کارونه دی ته بايد ځان
ورته تيار کړي. دکرگين ماته اود هېواد آزادۍ يود هغولويو کارو څخه وو چې
زما مورد هغه وصيت کړی وو.

بله مېرمن زرخونه انا (رح) دحضرت احمد شاه بابا (رح) موروه. تاريخ نقل
کوي چې کله احمد شاه بابا دکندهار دبنار شاوخوا قلا جوړه کړه نو يې خپله
مور ورته راوستله چې ويې کوري هغې ورته وويل چې زويه دا قلا دې د
څه دپاره جوړه کړه. احمد شاه بابا ورته وويل چې داي ددشمنانو په مقابل
کېنې دسنگر په توگه جوړه کړه چې دشمنان دکندهار دبنار په آسانه ونشي
نيولای، مور يې په خواب کېنې ورته وويل چې زويه تا دې خدای (ج) دومره
کمزوری نکرې چې داسلام دشمنان به دليرې ځايه راځي او تابه ترخپله
کوره تعقيبوي او تر بريالته په خپل کور کېنې سنگر نيسي او مقابل به کړي
بلکه ته بايد دومره مېړه اوسې چې نه يوازې دشمن ددې جرئت ونکړي په تاسې
دلته راسي بلکه هلته په خپل کور کېنې ستا څخه آرام نوي. وايي چې دې خبرې پر
احمد شاه بابا (رح) لوی اثر وکړ، او چې کله د شاه ولي الله صاحب ليک ده ته راغی
چې هندوستان کېنې مرهتانود مسلمانانو قتل عام پيل کړی دی او نشدې دی چې
پر ټول هند کېنې دمسلمانانو موجوديت ختم کړي دا احمد شاه بابا څخه يې دمرستي
غوښتنه وکړه نو احمد شاه بابا يې درنگه دموردتوصيې سره سم دهند
مسلمانانو په مرسته ورغی او هغوی ته يې نجات ورکړ.
کله چې احمد شاه بابا مرهتيانو ته ماتي ورکړه اود هندوستان دفتح

څخه راستون شو پر پیل سپور او بیر یالی لښکر ورپسې روان و او د خوشحالۍ لغاري د ټنگېدې زړغونه انا د نور وطن والو پر تېل کښې ولاړه و و رامنځ ته سوه او احمد شاه بابا ته یې وویل: زویه! مغروره کېږه مه تا چې کوم کار په دومره لوی لښکر کې دی دا کار تر تا د غه فتح خان د شپېتو برېڅوسره کې و. بابا د پیل څخه را کښته شو د مور لاسونه یې بنسکل کړه ویل موری ته ښه وایې د هغوی (د فتح خان او ملګری) برکت او مېړانه دومره وه چې د هغوی یونیم تن زه اوزما ټول لښکر سون برابرو دی. زړغوني انا خپل زوی ته له یوې خوا په یو ساده جمله کښې د انسانیت ستر درس ورکړ چې د جاه و جلال پر وخت کښې مغرور نشي اوله بلې خوا د خپلو اسلافو د همت یادونه یې وکړه، او د زوی څخه یې د نور همت غوښتنه وکړه.

زموږ د مسلمان او مجاهد اولس په تاریخ کښې عینو غونډې مېړني ډېرې دي عینو یوه افغانه مېړمن وه چې خاوند یې د احمد شاه بابا سره د مرهتیانو پر مقابل کښې د جهاد لپاره هندوستان ته تللی وو کله چې د اسلام د لښکر سوبه له سره سوه د وطن پر خوا روان سول کندهار ته نن دې پر لار کښې د غه وخت د پاره تم سول چې په ښه سروسامان ښار ته ورسي، د عینو خاوند چې د کور څخه ډېر وخت لېرې و د وخته یې کټه واخیسته لښکر د قوماندان پر پټه کورته ولاړ چې د کور کھول حال و احوال واخلي د کور څخه ډېر یې خپله مېړمن (عینو) منکې پراوړه د کور پر لار ولیدله، مېړمنې چې خاوند ولید هیښه پښه شوه پس له سلام یې پوښتنه وکړه چې څنګه راغلی؟ بابا څه شو؟ لښکر څه شو؟ ... مېړه یې حال ورته ووايه چې بابا اول لښکر د ښار د باندې تم دی، ما په دې ترڅ کښې بیرې وکړه ستاد بېلتون توان یې نه درلود راغلم چې پوښتنه او ګروږ ږنه وکړم. نن شپه به تېره کړم سبا به بېرته لښکر ته ورشم. ښځې ورته وویل چې تا پری ایښی ننک او نام دی زما دیدن پرتا حرام دی. خپل سړي ته یې ډېرې سختې خبرې او پېغورونه ورکړل چې هغه نور لښکریان

ولې ګوروننه ولاړل چې ته راغلي. ایا هغوی ګوروننه لري او که ستاوپنې ترهغوی
سړې دی... او نور داسې خبرې. سړې چې د مېرمنې دا خبرې واورېدې
ويې لیدل چې په ګور او کلي کې يې نسوړخای نږدې د لارې څخه بېرته وګرځېد
اولبکرته ولاړ. شپه وه د لښکرګزې دې ونیو او بابا ته يې بوت. احمد شاه بابا دده
څخه د پښتې وجه وپوښتله، لښکرې خپله ټوله قصه وېرته وکړه چې څنگه ولاړ او څنگه
خپلې مېرمنې بېرته په واپس راتلو مجبور کړ، او وې ويل چې اوس یې هره سزا
حق وي رايې ګرې.

همدارنګه د مېرمن ملالې شهادت هم د هېرېدونې دې چې دانګرېزانو سره
په مسلح کېنې يې د افغان مجاهدینو پټېتې حوصلې او چېنې کړې او په خپل تاثیرناکه
آواز يې د غليم لوی لښکر ته ماته ورکړه. آواز يې داؤ چې «که په میوند کېنې
شهید نشوې - ګرانه لالیه يې ننګی له دې ساتینه».

ادب چې د اولسونو د تاریخ او غوښتنو هنداره ده، په پښتني ادب کېنې هم د
پښتني مېرمنو جهادي احساسات له ورايه ښکاري، هرې یوې پښتني او مېرمنې
خپل نارینه، ورور، خاوند، مین اوزوی و جهاد او هېراني ته هڅولی او په دې لار
کېنې شاته تکی يې نه یوازې دهغه دپاره يې ننګی او نامردي کېنلی ده بلکه د ځان
د پاره يې هم پېغور او شرم بللی دی.

د دوی دغه غوښتنه چې خپل نارینه يې جهاد ته په هر وخت کېنې چې
ضرورت پېداشوی دی هڅولی دی نوموړي د اولسي ادب یوه پوره برخه ده. خو
لنډې د نورو په ټول دلت وړاندې کوم:

توري به ښکري نوبه څه ګرې

چې دې شهیدې د پښتني رودلې دینه

جانان یې سر پر وطن کېښود

په تار د زلفو به کفن ور له ګندمه

برغ شو پرکت يې جانان راوړ
 سم به خوشحاله کې پرشانه وي تپون
 جانان په جنګ کېنې توره وکړه
 حُکمه همزولي خپلې سې راته بډينه
 جانان به ولې توره ناکړي
 تر ټيټې مړچل لازه ورسره حُمه

د کمونيزم او روسي تجاوز په مقابل کېنې زمونږ د مسلمان اولس د جهاد
 په بهير کېنې افغاني بنځو د خپلو نارينه و سر پر دغه ستړه مبارزه کېنې په غتلغو
 د ولونولو په برخه اخيستی ده. چا مجاهدینو ته د ودې پنځه کړې او اوږه يې ورکړې
 دی، چا د مجاهدینو وسلې ساتلي دی کومو چې د دښمن د فشار په وخت کېنې
 نشوای کولای د وسلو سره عقب نشیني وکړي، چا مجاهدین پټا په خپل
 کور کېنې ساتلي دی، چا د مجاهدینو کاروان های ته رسولی دی چې کله به
 مجاهدین ناڅاپه راګرځي شو او ددې ویره چې د وسلې کاروان به يې د دښمن
 لاس ته ورسي. چا مجاهدینو ته د دښمن د نقل و حرکت معلومات ورکړي دی، چا د
 مجاهدینو کالی ګنده لۍ او پرېولي دي، چا د دښمن څخه په خپله غلطه لارښوونه
 لار ورکه کړې ده او په دې ډول يې مجاهدین د دښمن د ناڅاپي حملې څخه ژغورلی دی،
 او دا چې هرې بنځې د جهاد په وخت کېنې خپل کور ساتلی او خپل سړي يې ټېنځه
 زړه جهاد ته فارغ کړي او د هغوی حوصلې يې وراوچتې کړې دی خو عامه خبره ده
 افغاني مېرمنې د خپل دود او دستور له مخې د خپلو نومونو او نړيوالو خبري منابعو ته
 خپل د جهاد د کارنامو ورکول او يا کتابونه پر ليکل ډېر نه خوښوي بلکه دوی جهاد
 لکه لمونځ او روژه او يا بل فرض عين عبادت خپله وظيفه ګڼي چې بېله کوم تظاهر او
 اعلانو څخه يې په پټه خوله او پرده کېنې له سره کړي.

که نه څومره ډېرو بهارو بنځو د ښارو پر لويو لارو د وحشي روسانو د تورو

توپونو خولې تر خپل تېټرونه سپر کړل ، ټپيا يې او معيو يې شوې او د سره فوځ
 او کونستانو د زندانو د تورو تمبو شاته ولوېدلي ، بند يخاني يې وکالې او کالي
 يې ، څومره د پرو تنکيو نجونو په تش لاس په ډله ايز ډول د مظا هرو په شکل
 د روسانو پر ټانکو وړاندې او ځانونه يې قربان کړي دي . . . او داسې نورې
 د هرې پېښې چې افغاني تاريخ يې د تل لپاره په خپلو زرينو پاڼو کېني خوندی کړي
 زموږ د مسلمان او مجاهد اولس د جد و جهد او دين او وطن د دفاع په لار کېني ، د بې
 ساري قربانيو تاريخ به همدا اوس او هم د وطن تر آزادۍ په بشپړ ډول ثبت
 کېږي چې بېله شکه په جغه کېني به د بخښم پور روښانه او زرينه وي .

و من الله التوفيق

ان الله لانضيق اجر المحسنين



پہ کرد پز کنبی

د مجاہدین وروستی و عملیات و تہ یوہ کتنہ

دخوست له فتحې وروسته پرکرد پز عملیات یوہ طبیعی پروسه اوضرورت و؛ د جہادی حرکت د پزغٹګ همدغه طبیعی ضرورت داا یجا بوله چې مجاہدین باید غلکېني ولاړ شي - نوي پړاوونه ووي او تر وروستی بری پورې د چل منزل لاره پراسقی او خپل یون خوځند و ساتی .

دایوجوت حقیقت دی چې افغان مجاهد ولس اوس هم جګړې ته هماغسې مجبور دی لکه چې د روسیې یرغلګرو پوځونو په وخت کنبې و . ځکه اوس هم په کابل کنبې هماغه رژیم موجود دی چې افغان ولس یې دیارلس کاله پخوا پر ضد وسله پور کړې و . له همدې حایه وه چې کرد پز دخوست له فتحې وروسته د مجاهدینو د لومړنی او خورا مهم هدف په توګه پېژندل شوی و .

د کابل لاس کېنولی رژیم هم دخوست له فتحې وروسته دکرد پز د دفاعي کمربند د پراختیا او پیاوړتیا هڅې پیل کړې او پېستو کڼدو - زړت او نورواستقامتو کنبې یې دخپلو قطعاتو ، پوستو او پوځي تاسیساتو د حای په حای کولو او تقویر کولو

هڅې پیل کړې - خود سټوکنډ و او غلگي په طرفه لدې کبله چې دایو پخوانی تراتریشی لار ده او دښمن دخواست له فتحې ځکېنې هم د محاصرې د ماتولو لپاره دې ته ډېر اهمیت ورکاوه. دخواست له فتحې وروسته یې خپل زیات قوتونه دې لورې ته متوجه او سوق کړل چې سټوکنډ و ونیسي او پدې توگه له یوې خوا د مجاهدینو د یواځینې اکمال لپاره یې په اوبډو کېنې مزاحمت او گواښونه رامنځ ته کړي او له بلې خوا پرکرد ډېر د مجاهدینو د توپچي د عملیاتو او انداخت غږ ونیسي.

خو مجاهدینو هم دخپلې ستراتیژۍ او پلان له مخې ځکېنې لدې چې رژیم په ستراتیژیکو او حساسو نقاطو کېنې خپل قوتونه ځای په ځای او تاسیسات فعال کړي هغو ځایونو ته خپل قوتونه د منظمو او کتله یي تشکیلاتو په چوکاټ کېنې سوق کړل او تر ټولو ورومې د شهید سلمان شاه د زغروال غونډه ځواکونو هلته خپله پایکا فعاله او خپل سوقيات مکمل کړل. ورپسې سلمان فارسي (رض)، ابو جندل او حضرت عمر فاروق (رض) غونډه ونو او آزادو جبهاتو هم خپل مرکزونه او پایکاوي په مناسبو او سوق الجیشي نقاطو کېنې ځای په ځای کړي لدې کبله چې دښمن ونشوای کولای چې د مجاهدینو د په وخت او متقابل حرکت له مخې سټوکنډ و او هڅې ته څېرمه سوق الجیشي سیمې ونیسي ځکه خو یې خپل دفاعي خط د دری مکتب زاوه او نجیب کلا په استقامت ډېر قوي کړه کړبنډ او قرار کاوې یې جوړې کړې. دکلم جم او نورو پوځي او ملېشي قوتونه او جزو تانډو یې ځای په ځای کړل.

لکه ځکېنې موچې وویل په جنوبي استقامت کېنې د مجاهدینو د یوې قوي او فعالې پایکا او قوت ځای په ځای کېدل او د یوې بریالي جنګي ستراتیژۍ او تاکتیک په قوت سمبال قوتونو د خپلو منظمو تشکیلاتي او کتلوي فعالیتونو له اړخه د دښمن ډیر سختګي او فعالیت مخه ونيوله او له بلې خوا یې د مجاهدینو د یو ستراتیژیک او ځواکمن مرکز په فعالېدو سره جهادي قوتونه په منظمو

او کتلوي لېکونکې د حملې لپاره آماده او چټکول او پدغه استقامت يې د دښمن د دفاعي کسربند د پراخېدو او نوبو پوستو او فرلکاو د احداث غځه له يوې مخې وتړله او که داسې نه وای شوی بجا هدينو شواي کولی د جنوب په استقامت پر گړدېز عمليات پيل کړي.

له همدې حايه وه چې د خوست له فتحې وروسته له يوې خوا گړديز ته د اضمالاتي چارو تر سره کول او له بلې خوا د عملياتو لپاره د وضع شوی متحد پروگرام د عملي کولو په رابطه هلوځلو او دې ته ورته عواملو او د تنظيمي تفوق غوښتنې رجحاناتو له هغې سره مبارزې د بجا هدينو له لاسه د جگړې لپاره د مساعد وخت او موسم فرصت وپوست. د يوې کډې او يو غېزه حملې لپاره روانو هڅو بالاخره جهادي قوتونه دې ته آماده کړل که دغسې يو کډ پروگرام او پلان د عملي کېدو لپاره د تفاهم او مشترک تصميم او پرېکړې له مخې په اقدام لاس پورې کړي. له همدې حايه وه چې د دغه ډول هلوځلو په نتيجه کېنې د هراستقامت لپاره شوراچاپي جوړې او هراستقامت معينو قوتونو ته وسپارل شو.

د روان کال د وږي په (۱۶) نېټه د ژوره د حضرت عمر فاروق (رض) په جهادي مرکز کېنې ټولو جهادي تنظيمونو (د پکتيا او پکتيکا) قوماندانانو د يوې کډې او متحدانه ناستې او غونډې له لارې پر گړدېز د هراړخيزه حملې د عملي کېدو فيصله وکړه.

فيصله داسې وشوه چې له هراستقامت غځه به په معين وخت کېنې تعرض پيل کړي فتحه شوی سيمې به ټيکنې او بجا هدين به مخ په وړاندې خپل حرکت ته دوام ورکوي چې د موازي او مساوي پر مخگت له اړخه به د دښمن پټونو له فتحې او د کسربندونو له ماتولو سره د بجا هدينو تعرضي ليکه او خط يواو په بهر د وړنو ټول د پلان د تطبيق وخت راوړسېږي که غځهم د مقدمي ملي په توگه د بجا هدينو د ټولې اندازې د وږي مياشتې په (۲۷) نېټه پيل شو خواساي او يو غېزه برید د ميزان په (۸) نېټه د سهار په پنځو بجو او پځلس دقيقو د ابو جندل (رض) او جهاد ډول غونډونو

له خواپیل شو او په دېره چټکتیا سره مجاهدینو خپل پرمختګ جاری وساته. د جګړې په لومړیو ورځو کې مجاهدینو له جنوبي او شریقي استقامت څخه ښه ګرځېدلی پرمختګ وکړ او له نورو اړخونو څخه هم لږ اوږدې عملیات وشول خو تر ټولو بریالی عملیات په جنوبي استقامت کې ترسره شول چې مجاهدینو په دېرېر وخت کې په دېره چټکتیا سره د دښمن یو کلک ګمر بند مات کړ او د خپل پرمختګ لپاره یې لار پرانستله.

مجاهدینو د لومړۍ ورځې په عملیاتو کې د درې کلی په شاوخوا کې د ټانک پوستو په ګډون د رژیم دوولس پوستې فتحه کړې او په دوهم برید کې یې د ازغی د پوستو او قرارګاه په فتحه کولو سره بېله ځنډه د بنزیو قرارګاه او پخلس نوري پوستې فتحه او د حلیم ګلا په استقامت چې د ګردېز ښار په دوه کیلومترې کې واقع ده د منظمو کتلوي بریدونو له لارې خپل پرمختګ ته په بریالۍ توګه دوام ورکړ او د دښمن نژدې (۸) پوستې د مجاهدینو له خوا فتحه شوې پدې توګه د بنزیو قرارګاه چې د دښمن لپاره د جنوب په استقامت د دفاعي خط وروستی پوله ګڼل کېده د مجاهدینو د زغروالو ځواکونو د مؤثر فعالیت او استعمال له امله په دېرېر وخت کې فتحه شوه د بنزیو قرارګاه په فتحه کېدو د ګردېز په لور د مجاهدینو د پرمختګ یوه چینلۍ دروازه پرانستل شوه او د مجاهدینو د تعرضي قوتونو د فعال نفوذ مسیر ګرځېدلی کړی شو او د دښمن مقاومت له یوې سختې ضربه سره مخامخ شو. له همدې حایه وه چې د جنوب په استقامت د دښمن د دفاعي ګمر بند کړی ماتي او د مجاهدینو د درنو وسلو د پرمختګ په وړاندې یو قوي او پراخ معبر پرانستل شو په دغه قرارګاه کې (۶) زغروال ټانکونه - (۷) دي سي او (۱) ایم سي توپونه - (۲) عرادي نقلیه وسایط - (۵) لویې او پنځه ورې شلکا - (۵) میله SP ۹ - لس زیکیک - پنځه زرهپوش - (۱۰) پایي وسط او (۳) پایي غرنی هاوان (۲۰۰) میله سپکه وسله - (۸۰) موټر مهمات او دېز ریات خوراکي مواد د مجاهدینو

لاس ته ورغلل .

ددغه بريالی پرمختګ په نتیجه کښې د حلیم کلا د پوستوله فتحې وروسته مجاهدین دګردېز په لور نژدې دېنار پنځه سوه متري نه ورسېدل خوڅرنګه چې په نورو استقامتوونو کښې لازمه هم آهنګې نه و موجوده اوکوچې شورا کافي چې د عملیاتو له پیله څخه کښې جوړې شوی دی هغوی د یوه قوي او اغېزمن رول په لوبولو کښې له مشکلاتو سره مخامخ شوی او د شویو تعهداتو له عملي کولو څخه سرغړونې رامنځته شوی ځکه خوله لازم پرمختګ څخه یې برخې پاتې شول .

د شرق په استقامت د جګړې په لومړیو کښې مجاهدینو دېر بڼه پرمختګ وکړ خوڅرنګه چې دفاعي سیستم او خط یې جوړ نشوای کړای ځکه خو یې له فتحه شویو سیمو څخه بېرته عقب نشیني وکړ .

د غرب په استقامت هم په لومړیو ورځو کښې د مجاهدینو څه پرمختګونه په برخه شول خو هلته هم د دفاعي نظام یې نظم یې او د خپل منځي همکاري او مرستې د پروچې ضعف د دوی د زیات پرمختګ غه ونیوله .

د جنوب په استقامت که څه هم دښمن دېر پیاوړی دفاعي نظام جوړ کړی و او د نورو استقامتو په پرتله یې هلته د وسلې او افرادو له اړخه خپل زیات قوتونه متمرکز کړي و خو د مجاهدینو د پرله پسې او منظمو تعرضونو او پلانیزه حرکت او ستړاتېزۍ له مخې د دښمن دفاعي کمربند ونړېد او غیر مترقبه په شا تګ تارکې شو .

لدې کبله چې په دغه استقامت د مجاهدینو تر منځ بشپړ نظم او هم آهنګي موجوده وه او هغه قوتونه هلته ځای په ځای شوي وو چې په خواست کښې یې په تعرضونو او مدافعوې جګړو کښې بشپړ مهارت او تجربه پیدا کړي و .

ددغه قوتونو په عسکري منظمو تشکیلاتو او لیکو کښې منسجم شوي چې د تعرض لپاره ځانګړي قوتونه د حمایت او دفاع بېل او همدارنګه د توپچي او تاسکي

لوژستیک - غاږې - د فتحه شويو ځايونو د ساتنې او ټينګولو - د غنیمت د حفاظت او دې ته ورته نورو چارو لپاره يې ځانګړې تشکيلاتي ادارې او څانګې فعالې او پر کار اچولې وې. له همدې ځايه وه لکه مخکېنې موچې وويل پدغه استقامت د بنويزو د قرار ځايه په فتحه کولو چې د جنوب په استقامت يې درېيم د دفاعي خط وروستی او قوي پوله تشکيلوله د بجا هدينو په وړاندې ګرځېدو ته يوه چينلي دروازه پرانستل شوه اوله همدې لارې بجا هدين د بنار پنځه سوه مترې ته ورسېدل - خو څرنگه چې له يوې خوا له نورو استقامتونو څخه د دښمن د دفاعي کمربند د ماتولو او د بجا هدينو د خط يو کولو څخه چې د لازم پرمختګ اطمينان هم نه و موجود او همدارنگه د شپې په تيار کېنې په بنار دورننوتلو لپاره د بجا هدينو د نوي او ضروري تنظيم لپاره وخت او زمينه نه وه مساعده ځکه خو بجا هدينو ته هدايت ورکړې شوې چې په بنار د ننوتلو په ځای خپل دفاعي خط جوړ کړي ترڅو له يوې خوا په ټولو استقامتونو کېنې د خط په يو کولو سره د راتلونکي تعرض لپاره ځانونه چمتو کړي اوله بلې خوا د دښمن د متقابلې احتمالي تعرضونو مخه ونيسي.

له همدې ځايه وه چې دښمن لس ځلې د بېلابېلو قوتونو لکه پوځ - کلم - جم مليشې کار د خاص او نورو قوتونو پواسطه تعرض وکړ خو د بجا هدينو د قبلي تياري او دفاعي سيسټم د مؤثر فعاليت له امله هر ځل له زيات تلفاتو او شرمېدلي ماتي سره مخامخ کېده.

بنسټګاره خبره ده چې که له نورو استقامتونو څخه د مخکېني شورا يي اوګډې پرېکړې له مخې هراړخيزه او دوامداره عمليات او بریدونه شوي او د دښمن د دفاعي کمربند د ماتولو هڅې پکړندۍ شوي وای او څه داسې پرمختګ شوی وای چې د جنوب له استقامته بنسټ ته د بجا هدينو له ننوتلو سره د دښمن د هراړخيز تعرض او محاصرې د خطر په مخه کېنې يې لږ تر لږه خنډونه رامنځ ته کولی شوای د ګردېښ

فتح په هماغه لومړيو وختونو کښي متحققه او چوټه خبره وه .
 د جگړې د اوږدېدو په لاملونو کښي تر ټولو دغه دکېدې پرېکړې له منځي
 د شويو تعهداتو د تعميل په رابطه د جگړه ييزه خوا کونود سرغړونو او
 مشکلاتو رامنځته کول او اوږد خالي کول دي چې تنظيمي تفوق غوښتنې او
 لاسوهنو دغه غموونکي فضا رامنځته کړې وه .

له جنوبي استقامت پرته چې هلته ټولو جهادي قوتونو د پنځو غونډو نو
 او آزادو جهاتو په کېدون د يوې ستراتيژي او پلانيزه حرکت له منځي محاربي
 فعاليتونه اجرا کول په نورو استقامتونو کښي وضعه بل ډول وه - هلته به چې
 د مجاهدينو د يوې ډلې په ابتکار د عملياتو پر وگړام ترتيب شو که څه هم دنورو
 جهادي قوتونو تاثير او د مرستې او همکارۍ ژمنه به يې تر لاسه کړې وه خو
 د عمل په ډگر کښي به يواځې پاتې کېده له همدې امله وه چې په ميدان
 د يواځې پاتې کېدو اولدې اوڅه د تلفاتو اندېښنې د هغوی د پرځنگونو څخه
 نيوله او دغه احساس يې قوي کاو چې څرنگه په سيمه کښي په متحده توگه
 د عملياتو پرېکړه شوي حکم خود يوه قوت اوږه خالي کول دهغه چالپاره
 چې عمليات اجرا کوي د زياتو تلفاتو په بيه تمامېدلی شي له همدې ځايه
 هغو قوتونو چې غوښتل يې عمليات کړنډی هم کړي ددې اندېښنې له وېرې
 خپله پښه نيوله او په سيمه کښي د پروت بل قوت ونډې او وضعې ته به يې
 کتل او همداعلت و چې په شا کښي دنورو قوتونو د همکارۍ او اطمينان له
 اړخه يې دفاعي قوت او خط نشوای غښتلی کولی .

د زړم په استقامت په سرورې او حينو نورو پوستو او قرار کاوود -
 حضرت عمر فاروق (رض) غونډه عمليات زمونږ د پورتني خبرې ژوندی ثبوت
 کېږلی شي .

له بلې خوا د کابل گرځېدو لارې نه بندېدل هم د مجاهدينو د بشپړې

د خنډ له سترو عواملو څخه گڼل کېږي.

لکه څنګنې موچې وویل د جګړې په پیل کېنې د جګاه دینو د ګډې شورا پرېکړې له مخې د جګاه دینو بېلابېلو قوتونو ته په بېلابېلو استقامتونو او بیا هلته هم په معینو ساحو کېنې جګړه او عملیات سپارل شوی وو. د تیري لار چې کومو قوتونو ته سپارل شوی وه هغوی دا په غاړه اخیستی وه چې د لارې د بندېدو په هکله به جدي اقدام کوي اولار به د دښمن د قواوو پر مخ په بشپړه توګه تېري. خو څرنگه چې په هغه استقامت موجوده شورا ګانو خپله هم آهنګي و نشوای ساتلی او خپل قوتونه یې په منظمه او کتلوي توګه استعمال نشوای کړي اوله بېلې خوا یو داسې منظم او ګوټلی قوت هلته فعال نشو چې وکولی شي د دښمن د زیات فشار سره سره مقاومت او فتحه شوی سیمې پټینګې او خپل عملیات جاري او ګړندي وساتي.

که چېرې د کابل ګردېز لاره بنده شوی وای پرته لدې چې ګردېز ته د دښمن د تازو د موقواو در سېدلو څخه ښول کېده په ګردېز کېنې استوګن وکړي او کدې هم د جګړې له ویرې دې ته اړ کېدل چې د جګاه دینو لور ته خپل لېږ د په رابطه اقدام وکړي. خو کابل ته د لارې د بشپړ والي صورت کېنې کولې کابل ته ولېږدېدلې د لارې د بندېدو او د جګاه دینو لور ته د کابل

لېږد سره د رژیم له ادارو سره همکار وکړي هم مجبور و چې له رژیم سره خپل ارتباط قطع او جګاه دینو ته ور ولېږدي. لکه چې په خوست کېنې هم داسې وشول او دا یوه ډېره ستره ضربه وه چې په ګردېز کېنې هم رژیم ورسره غامخ کېدی شوای اوله یې لارې د دښمن په دفاعي ګمر بند کېنې پخپله یو لوی درز را منځته کېده.

که څه هم ځینې نور عوامل هم د جګړې د لوړېدو د باعث ګڼلی شي خو پورتني لاملونه یې ځکه په لومړي کتار کېنې شمېرل کېږي چې هغې په مستقیمه توګه د جګړې په جريان اثر غورځولی دی.

زموږ باور دی چې که د دغو نیمګړتیاوو د له منځه وړلو په جهت کېنې جدي

قدم واخيستل شي د مجاهدینو د بشپړ او غوڅ بری په لار کې د خندا او خندا ستونزې
 د هر څه له منځه تللی شي

که څه هم په جنوبي استقامت د منظمو او کتلوي قوتونو فعال موجودیت
 او د توپچي اوزغروالو پیاوړو ځواکونو مؤثر فعالیت او د یوې بریښې ستراتیژۍ
 له مخې د عملیاتي پلانونو د تطبیق له مخې د گردېز د فتحې پروسه د خپل پر غټک
 پیاوړتیا او د اډا او امید ژوندۍ او تاسیس ساتي چې د همدغې یوې پیاوړې
 او پراخه جنګي ستراتیژۍ او پلان د تطبیق له امله به مجاهدین د بشپړې منزل
 ته قدم په قدم مخ په وړاندې ځي او گردېز به د مجاهدینو په لاس فتحه کېږي.

ان شاء الله



دا شعرین

سیف الرحمن سیف مہمند

اختر

تلمہ یوازې د عید گاہ پہ طرف
ما کلمې پټې پد زړه کښې ویلې
وم له ملګرو پیاڅي
ما قدمونه تېر کولې
ماوې چې پیاڅي نشم
نوره هم تېر شوم زه
حما وجود خولې شو
ساه مې هم لاندې شوله
خوږه په غځه تلمه
ما خو خپل ځان رساوو
خو کورم څه له وړایه
دلارې خوا کښې بالکل

خولبر دلاري نه چپ
 يوه خيمه ولاړه
 د چا دروند مېنه وه
 د سپېلنو پر تېل کښې
 مراندي يې ټولې زړې
 موږ يې يې يو هم نه وو
 پر مراندو تيرې ايښې
 تر پال يې خيرې وېرې
 مټې يې هم کړې وې
 پيکونږ نيم وو ترې باد ونی وېرې
 سوږ اتغړی د تير و
 تور نشانونه د لوگي ورباندي
 ورباندي تشه کټوړې
 د شمشي نه وو درک
 خواکښې تور سړی ناسته
 وه په زړه و جامو کښې
 پيوند پيوند زړوکی
 يودوه واړه ماشومان
 یونا ست پر خټکه بل يې غېږ کښې وو پروت
 دی ناست سلکي وهلي
 وړې وړې سلکي
 تنکي تنکي سلکي
 نجی لاس پر بنی ستوکه کښې

په کیني لاس کینه سترکه ده مونسله
 خیرزا خچن ماشوم و
 پر خړو خاورو کښې ناست
 زه پښه نیولی شومه
 شویو آوازې تر غوږ
 هو.....

یو دردېدلی آواز
 پر غم لرلی آواز
 وې چې لږ صبر وکړه
 دا دی رلوی رسي
 سره دېروغوښو
 هم به جامې رلوري
 تاله ښې ښکلی جامې
 هم تا نڅه وړوکی
 نه به یې هم چلوې
 هم یې حساب د خوږو پاکتې
 ښه تیل د اړه خوندي د اړه شوې
 او... وړوکی خورت به دې
 یو وړو غوندې کښې
 بالکل ددې شاني
 یوه ناوکی رلوري
 نور یې مه خوړو
 خو پس له دېنه یې یو آه واورېدو

دېي وښي اسوېلي
 دېي کسي پر ژبه
 ماچي دا حال وليدو
 نورې طاقت ونه شو
 زه شوم ورستون هغوته
 ډېر په قساره او په مړو قدمو
 زما په کړپ چې پوي شول
 دواړه خاموشه شول بيا
 زه هم ورلنډ شومه نور
 ما وېل چې خه قيصه ده ؟
 دماشوم ژارې ولي ؟
 لب ما هم پوي کړي په دا
 خو چا جواب رانه کړو
 ژبي درنډې شوي ددوي
 د خاموشتيا په تيره
 ما بيا تپوس وکړلو
 ما وې چې ولي خورې ؟
 تاسې خو غلي شولي
 خو

دهنې سترگو کښې وريخ کړ خېدې
 مخ يې راستون کړو راته
 دوخت خپېروښه ښه کړي خهره
 ماشوم هم بړه کتل

غوټۍ داوښكو يې پييلي د بنو په مزي
د هغې سترگو دورچونده باران راښکي شو
بڼه په شېبو شېبو وو

لکه باران د سپرلي
هم د سلکو تندرونو

په بزه گريوان د هغې
يولوی ناتار جوړ کړو

بيا يې ويل په سلکو
ورځه غمجنې به شي تـه

که دې دانکل واورېد
ما ويل ضرور ووايه

زه يم راغلي چې خبر په دې اسرار شمه
هغې ويل چې زما ووره! دا ماشوم چې وينې

يا داوروکی تي رودونکی جينی
داد شهيد بچی دی

د يوې کونډې اولاد

د ښې بد بختی کونډې

نن چې کمکی اختر دی نو دا جامې غواړي

زه يې حيرانه کړمه ... په چل يې نه پوهېږم

کله وعده ورکوم

هو... د دروغو وعده

چې دې بابا را درومي

تاله به هرڅه راوړي

بابا يې چېرته دی اوس ؟
 هغه واپس نه راځي
 هغه ډېر لرې تللی
 هغه له خاورو لاندې
 مونږه غمونه پاتې
 نه د خوراک څه لرو
 نه له پوشاکه خبر
 نه څه امید لرو مونږ
 ماشومان ژاړې راته څه وکړمه ؟
 دا خولا پرېږده دلته
 هلته دننه په خیه کېنې یوسپین بری بودا
 د ځواني مرګ پچې په غم کېنې ډوب دی
 د پاڅېدلو نه دی
 د غم په کټ کېنې پروت دی
 بس د مرګ په طبعه
 زه يې انګور دايې لمسی دی وروره !
 زموږه هېڅوک نشته
 آسمان کېنې ستوری مومت
 په ځمکه سیوری موورک
 نن د غمونو ورځ ده
 دا څه اختر خونه دی ؟
 اختر خوداسې نه وي
 که وي اختر خود هغوچې څه په جیب کېنې لري

يامسافراو در په در خاورې په سرخونه وي
 داختر نه دی دادغم زېږي دی
 مالګی زمونږ په پر هرود وړوي
 دا عاشوره نه ده نونوره څه دی؟
 زمونږ د خوارو کور کښې
 دامیدونو خوشحالېو د یوې مړې پر ټپي دي
 سور انځري ته ناسته
 خپلو وړو وړو پچولره دوکه ورکوم
 ما چې دا حال واورېدو
 خدای شته چې زړه مې ډک شو
 زما په زړه کښې سیف مېنډه! یوه مصرعې راغله
 چې:
 چاته پي جرو په نصیب شو
 څوک په اختر کښې سپینې اوښکې تویوینه

ما چېر کيپه میران شاه
 د وړوکی اختر رومي ورځ

قرالزمان قرطاسی

مجاهد افغان لیکوال

تاسودی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د توري نه کم

زما لیکوالو شاعرانو وروڼو
ای حق پرستو افغانانو وروڼو

ورک مو وطن نه کړوال حد په قلم
هر یو شهید کړو تاسو یاد په قلم
زما لیکوالو شاعرانو وروڼو
تاسودی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د توري نه کم

تاسودی کړی لوی جهاد په قلم
ښکاره کړه تاسو د غازیانو توره
شه مبارک مو ای غازیانو وروڼو

د خوږ اسلام د حقیقت لیکوال
ستاسو لیکوال دی د غیرت لیکوال
زما لیکوالو شاعرانو وروڼو
تاسودی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د توري نه کم

تاسو کب شته او چت او چت لیکوال
ستاسو لیکوال په آزادی دی مین
ای مېرمنو ای سربازانو وروڼو

په سور وحشت چې يو کړاږ د بسم
شریک جهاد کې دی قدم په قدم
زما ليکوالو شاعرانو وروڼو
تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د تورې نه کم

زه په قلم وایم سلام د رفیع
چې د "بلی او د بکولی" پېر شربسه
علمبردار د ادیبانو وروڼو

د "سره غالی" دامېرېني ښکاري
قلم چې پورته کړي زمري ښکاري
زما ليکوالو شاعرانو وروڼو
تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د تورې نه کم

ستاسو کلشن کې "پسرلی" ښکاري
وجود کمزوری حوصله یې درنه
روان په صف کې د غازیانو وروڼو

چې سور سېلاب یې کروا پسې خون
دا "ترانې" د اور د ژوند شعرون
زما ليکوالو شاعرانو وروڼو
تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د تورې نه کم

ويستلی تبخ دی د "ننگيال" قلم
د ليک گوندل د پ دې د تورې نزيات
ولاړ په ننگ د غيږ تپيانو وروڼو

لورې دی دېر "خمسات چشتي"
قام ته ورکړې د اسوغات چشتي
زما ليکوالو شاعرانو وروڼو
تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د تورې نه کم

په عقيدت کې د اسلام او وطن
د تورې ترنگ او د جهاد نفسي
د اقصيدي دي په بازانو وروڼو

د پښتو ژبې دکاروان لاروی
شوی یې په برخه د حق لار کښې بری
زما لیکوالو شاعرانو وروڼو
تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د توري نه کم

یاد دی زما دا توریالی حاحی
دی مجاهد چې د قلم په توره
ژاري په غم د مظلومانو وروڼو

یو مجاهد دی او یو ستر لیکوال
یو ټکی دی عبد الوهاب بریال
زما لیکوالو شاعرانو وروڼو
تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د توري نه کم

دا خېر نېل محمد عارف غورال
ستاسو خنک د امر و نه مګ دی
مل په جهاد کې د غازیانو وروڼو

یو لوی غازی دی عبد الله غفور
کلونه ډېر په دې کلشن کې دی نور
زما لیکوالو شاعرانو وروڼو
تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د توري نه کم

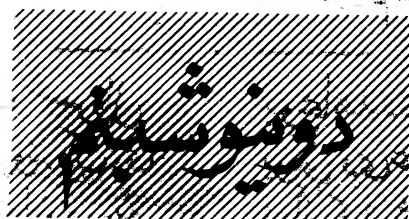
خه ښه لیکوال دی د ازبک انځور
غیرت، صمیم دی هم سیرت او نثار
ظالم بهر کړو دې کلا نو وروڼو

د خپل تاریخ یو نوی باب لیکي
یو مجاهد چې یو کتاب لیکي
زما لیکوالو شاعرانو وروڼو

قمره ښه دا مجاهد لیکوال
یو بل مثال شي قافلو ته د ژوند
قلم و سله ده د پوهانو وروڼو

تاسو دی کړی لوی جهاد په قلم
ستاسو قلم نه دی د توري نه کم

امان الله نصرت



راځي چې لنډ کړو له کلونو د خزان لاسونه
د کبان وطن له سردرونه د توپان لاسونه
راځي سسوري کړو په کلو د ازغني لاسونه
شارو ميرو ته کړو او بڼه ده د کستان لاسونه
د غم تيار چې به مو ترخو د پغلو حسن خچي
ايښي رقيب به وي ترخوپه سره پښوالاسونه
راځي د ما وروستني لاسونه په نکرنيو سره کړو
ترخوپه سره وي پر سر و وينو د جانان لاسونه
دا جل و هلې کل غوغي د سپر لوز پري غواړي
وي راو بڼه ده به لاسونه د هجران لاسونه
په هر خوا د تودو ځينو خوشبويي خوري کړي
چې د خونۍ په رباب کېږي د مطربان لاسونه

راځي فضا کښې چې دستورو په تالونو زانگو
 دی غزولي دنیا کی ترکه کشان لاسونه
 خوبه پر موبن د تورو شپو د پوان حکونه کوي
 تیارو جونگرو ته اوږده کړي چرانگان لاسونه
 د کل غوټی په انکو شېبم د وینو پورت دی
 څنکه په تاندو څانگو کې دي کل چینان لاسونه
 خوبه د حسن او ښکلا په څنکه اوږد بلېږي
 په تورو غوڅ کړي څو نړی د سر شيطان لاسونه
 رقیب زخمونه د زړگو راتړ په غشو کې دي
 تر خوبه بردي مو په مریو قصابان لاسونه
 راځي د مینې مشال بل کړو د وفا په وینو
 چې د دلبر غاړې ته یو سودارمان لاسونه
 د سهر باد چې سر وکلی پغلوتو تر غاړې باسي
 په دواړو سترگو په بیا ښکل کړو د زمان لاسونه
 چې سمه وځو کښې په موجونو کړي د مشکو وینې
 د ک د لاه ویاړه د هغه مالي باغوان لاسونه
 چې قافلي یو د نړی منزل ته ورسوي
 ملګرو تینک کړي په وحدت د خپل ساروان لاسونه
 د امن تېرې ده په وینو لاسی خاوره
 څو غوڅوی به یو افسان د بل افسان لاسونه
 چې دیارلس کاله د نصرت اولس لمبو کې وسو
 خاوند به په ټول جهان کړي د افغان لاسونه
 ۱۹۹۱-۱۰-۲۵ پورې - پېښور

عبدالرقيب جهيد

قلم گوید



نویسم من بسی شهکار اسلام
خلایم کرد مرا غمخوار اسلام
سخنگوی زبانم اندرین دهر
ز نور مشعل شهبوار اسلام
دبیران تابکا غدی نویسند
پیام راه پرانوار اسلام
بر کاغذ شای حق نویسم
بدست مؤمن دوستدار اسلام
معافی پرکنم مرا خمن را
چو آم گنجینه اسرار اسلام
زمن بهره برند جمیع ادیبان
گل خوشبویم از گلزار اسلام

بمن سوگند نموده ریت بقرآن
 از آن هستم امانتدار اسلام
 بود سنگر گهم معنی وافکار
 چو خنجر می شکافم ملحدان را
 روانم در ره ایشار اسلام
 اگر غیر از حقیقت ها نویسم
 بدست کافر غدار اسلام
 گناه از من نباشد جمله از اوست
 که میراند مرابده کار اسلام
 هر آنچه عیب و نقص آید پدیدار
 ز کاتب آید در انکار اسلام
 بدست مؤمنان یار و مقامم
 ستیزم دشمن مکار اسلام
 مرا عفت از آنرو بیشتر شد
 که یارم با همه همکار اسلام
 «جهید» از نظم خود بستوده ما را
 چو آموخت از قلم اعمار اسلام

شمس الحق پیرزاده.

دامونین نوخته شی شوو

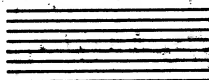
څوک ځي دمريخ لورته او چا شاګرډه دنيا ګۍ ته
دا مونږ نوخته شی شوو
چا بحر مسخر ګرځوګ روان دی پاس سپوږمۍ ته
دا مونږ نوخته شی شوو

زاهد له ربه غواړي د جنت حورې غلمان
مینا په مینا ګرځي یوه جام پسې رښاندان
دخال او خط په خیال کښې شولو محوه سالکان
مونږ دغسې لاس ناست یو، یو محتاج یوې مریۍ ته
دا مونږ نوخته شی شوو

چا کشف کره ذره ور خینې جوړېې کړا توم
 محوک کړخې په هوا کښې اختراع یې کړ فانتوم
 چا بل شی را پیدا کړ او راکت یې کېښو نوم
 مونږ توره سپر په لاس یو بډې وېلي ترکیب ته
 دامونین نوڅه شی شوو

نه هغه شونه داشوونه د دین نه د دنیا
 نن علم چانه زده کړنم عمل شته په وینا
 دن کار مو خراب دی انتظار کړو د سبا
 تل ناست یو لاس تر زېږې دخپل پلار نیکه چرکې ته
 دامونین نوڅه شی شوو

کلچر او ثقافت مو تابع شوی د بل چا
 تقلید کښې شواغېر له هر طرف او هرې خوا
 پېژند، وایي ای به یو اخته په څه بلا
 یو کام له بل چټک اخلو د جهل ترویزۍ ته
 دامونین نوڅه شی شوو



هغه ليکوال وُ

د دفتر تر منځ له يوه دويمت سره په خبرو اکيا وم چې يو بل آشنا راغلی، مونږ پوښتنه کړو چې نه څو له خوله ماسره ولاړه لکړی حيران ولاړو ما د افکر وکړ چې دوی سرم نه پېژني نو چې ورته وويل: دا آشنا پېژني؟ هغه وويل هو! مضمونونه يې کورم، شعرونه يې اورم او... هغه يې پېژاند خو ورته په چرت کښې ځکه وو چې هغه ليکوال و مکړهال او ويل، ظاهري وضع او ګړندی حرکات يې ليکوال څه چې يوه عادي سړي ته وټير نه وو د پوښتنې او خبرو په وخت کښې معلومه شوه چې هغه خورا ډېرې اقتصادي ستونزې درلودې او دې دفتر ته هم د حق الزحمې د غوښتلو او ترلاسه کولو لپاره راغلی و، هغه حق الزحمه چې له شپږو مياشتو لپدې خول پاتې او حق الزحمې ته ورته رقم يې په تلو لټلو لکېدلی وو.

ليکوال، هغه څوک چې د ټولنې شريه، مغز او غوږ دی.

ليکوال، هغه څوک چې د ټولنې ترجمان، دستونږو هنده او دردونو درمل

لټونکي او پلټونکي دي .

ليکوال چې په ټولنيزو بدلونونو کې غځېښ او لارښود دی .
ليکوال په روان جهاد کې هم د تېر تاريخ ښکارندوی او د راتلونکو
لپاره د دې جهادي پاڅون ، يون او مېوې ساتونکي دی .

روان جهاد که څه هم د تورې او ټوپک جهاد دی خو که تر توره وروسته
اوراندي قلم نه وي نو دا حرکت به مطلوب منزل ته نږدې اووېستلی
توره به بې هدفه خوځېږي نه به د ښمن پېژندل کېږي او نه به دوست ،
دوست بلل کېږي .

ټوپک هر څوک ولي خو هدف به هغه څوک ولي چې هدف يې پېژندلی
وي ، هدف يې مقدس ، شعوري او ستر وي .

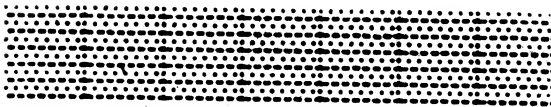
دا چې هدف په غځېنه کوي هغه ليکوال دی خو زما ليکوال چې په
دو سوو روپو پسې څووړنې کې او راجي رښتيا چې د انقلاب د نورو اتلانو
په څېر ، د انقلاب د شهيدانو ، يتيانو ، کونډو ، معيوبينو ، بنديانو او مهاجر
په څېر له سترگو لرې شوی ، هېڅ شوني ان دا چې رېتل شوی دی .

که يتيان او کونډې په پرديو کوڅو ، دروازو او بازارونو کې د خدای (ج)
په نوم څه غواړي ، که هغوی د قوت لایموت د لاسته راوړلو لپاره د پلار ، زوی او
نورو خپلوانو نوي شوی وېږي و سيله او واسطه کوي . که هغوی د پلارې شهيد
شوی ، ځوان زوی چې شهيد شوی ، واده ما شومان راپاتې دی ، نورې کونډې راپاتې
دي ... په وييلو د چاغوبونه او د چا زړونه تخنوی خولې کول خپلې وېږي په قلم کېږي
اچوي خپلې خولې په لاره تويوي ، په کوڅه کې هر اشنا او نا اشنا ، بد او گدا ته
سوال نکوي بلکې د خپل قلم په څوکه خپله خوله چلول غواړي .

ليکوال هغه څوک چې په نورو ټولنو کې دېس دروند دی زمونږ
په چاپېريال کې لالهانده کړنې ، حال دا چې د اسلام ستر

پیغمبر صلی الله علیه وسلم چې د نبوت پیل یې په اقراء (ولوله)
شوی او د دښمنانو د تور د ازالې لپاره یې لوی خدای (ج) د لیکوال په
وسایلو قسم یاد کړیدی:

ن - والقلم وما یسطرون - ما انت بنعمة ربك بمجنون .
هو ! همدا ستر پیغمبر (ج) د لیکوال په هکله فرمایي :
د پوهانو د قلم رنګ د شهیدانو په وینه تلل کېږي .



خونکاره پیشو

زه له دوه نیمو میاشتو وروسته چې کورته راغلم ، دروغتون درغورانو
زکېږوي او فریادونه لاتراومه راسره ملګري وو اوزما په غوږونو کېنې یې
انګازې کولې . دغو چیغو او فریادونو نه یوازې په روغتون کېنې زما
خوب او آرام له منځه وړې وبلکې دلمته په کور کېنې یې هم زه خورولم اوزما
خپل شوی روح یې تویولو . دایوه طبیعي خبره وه ځکه چې دا ټول رنځوران زما
وطنوال او مسلمان وروڼه وو .

په روغتون کېنې زیات مېټیان د پکتیا او نور ګډوډ میدان دسېمي ووخت
دبریا لویو عملیاتو په نتیجه کېنې د دین او وطن ددښمنانو له وجود څخه پاک او د
جاهدینو په لاس فتحه شوی و خود میدان ښار په شاوخوا کېنې جګړه جاري
وه . مېټیان په عمومي توګه دسکه او اوږکان د مړایلو دوزو په نتیجه کېنې ځمیان
شوي وو او دزیاتو پرمهال دود بدن نیمايي برخه به فلج او بې حسه شوې وه .
کله چې زه په کور کېنې له خپلې کورنۍ او ماشومانو سره غاښ شوم ، پوه

شوم چې ماله ځانه سره دناروغانو په دردوونكو او غمجنو خاڅو سپرېږي
يوه بله بد بختي هم راوړې ده چې هغه د «زېري» ناروغۍ وه، كه څه هم
سمدستي يې بيا اثر ډاكټر ته مراجعه وكړه خوله دې امله چې په ناروغۍ
شپې ورځې دېرې تېرې شوې وې او چنه شوې وه، نو علاج او تدابي
يې هم اوږده موده غوښته.

هغو پېښو چې په روغتون كېنې يې د تپيانو او د دوي له خپلوانو
اورېدلي وې زما په ذهن او دماغ ژور اثر غورځولې وځود «زېري» -
ناروغۍ زما روحيات دومره كمزوري كړل چې ماخپله دروند د دلم هيله
رښېدلې وگڼله او كه رښتيا ولام نور ژوند هم راته يې ارزښته ښكارېده.
په دغه روجي كشمكش او دوخت د حالاتو سره په مجادله كېنې والويه
مشغولا او تسكين هغه مرغۍ وې چې زمونږ دكور په گڼو ونو كېنې او سېږ
ښكلې ښكلې مرغۍ چې پاكي او سوتره ښكلې او ښايسته وزرونه يې درلودل
او په پلورېدونكو ښكلې شوې وې، د گڼو او كورو ونو په منځ كېنې
به له يوې وې غځه بلې ته الوتلي او د ونو په څانگو به يې د ښځو او زېږونكو
پانو په منځ كېنې توپونه وهل. كله به يې له يوې اوبلې سره مينه
كوله او كله به داسې هم پېښه شوه چې په جنگ به سره اخته شوې.

زمونږ دغه كړا يې كور كه څه هم دومره لوی نه و خو په گڼو او كورو
ونو د كورو چې د لمر تودې او سوځوونكې وړانگې يې د كور انگرته نه
را پرېښودلې. له همدې امله د پېښو دا وړې په ظالمه كړۍ كېنې زما په شان
د بې وزلو مهاجرو ناروغانو له پاره چې اړ كند يې شتون نه او بې چالوني يې ندرلودل
دېر مناسب و، د دې وړې باغچې مرغۍ به هم كه د سهل او مازديگر په وخت
په خپلې روزۍ پسې وركې وې، خونو ته ول وخت به يې همدلته د نوټ سيوري
لاندې تېراوه. زما په زړه كېنې به داسې تېرېده چې دكور دا وړې باغچه زما په

شان د دوی له پلاره هم لوی غنیمت دی.

د سهلار له خوبه به د همدغه خوشنوا الوتونکو په خوبه او زړه زړونکو غاړو او نغمو راوړینېدم او غرمه به د دوی له مستیو او غوږجو پر موسو مشغول وم او ما بنام به د دوی دومیده کیدو په ځایونو او ځالو پسې څارو وم. او کله چې به چې د دې الوتونکو په منع کښې بناتو سترگو شوه چې د ونو له څانگو به راښکته شوه او زموږ د کور پر غولي کښې به یې یو خوا او بلې خوا ته خیالي قدمونه وهل او دا نه به یې تلووله، نو سمدستی به یې زما خیال تېر ویا د ونو ته وروکې ځاوه او د زیری په جریده کښې به چې د ښارو شعرونه یې اختیاره په شونده زمزمه کېدل چې:

زه ښاري وم زه عصري وم

ما و نوی دود منلی

دی هغه ساده پټان و

په ساده پوښ کښې راغلی

زه په سپین وږښمین کمیس کښې

لکه بته ښکارېدم

د سپوږمۍ سپینې رڼا ته

لکه ستوری ځلېدم ...

یا دا چې:

چې شنه فصلونه قدرت جبرو کا

کښت لاهلا کاره غونډې انځور شي

یعنی لوگرې لرونه کد کا

چې لولو لود شي چې خوارې زور شي

که دیدن غواری شیرینه یار
چی لولورشی چی خواری زورشی
اشتره راشه دیدن به وکری
هم به خوشحاله زمون کلی کوووشی.

اود بهر حله به دگورنی غروپه داسی حال کنی راته پام شوی و او په
خیلو منخو کنی به په تشویش سره پسبدل چی دماغی ناروغي یی پیدا کری؛
که څنگه له خانه سره غبرېږي؟ چی په دې وخت کنی به زه ورته متوجه شوم
او ژر به چوپ شوم. او په دې توکه به په هېواد کنی د مهر او مینې له جسته دلته
بی مهر او کینه کنی نړۍ ته راوگرځېدم.

ښارو په جمال، ناصر او اجمل هم کرانه و او هسروخت به یی دانه دکور
په غولې کنی ورته پاشله چی هغه راكوزه شي په خپلو خیالی قدمونو
ورپسې وگرځي او ویی خوری. دوی د ښارو حاله هم پیدا کری وه چی دغې
وځی د لوی خانگی په دد کنی یی جوړه کړې وه او پچی یی پکښی وو.
یوه وځ بریخ مهال (تنکی غرمه) وه چی د ښارو شور و شور او چیغو
فریادونو فضا ونیوه اوزمانظر یی دهغی وځ لورته وروگرځاوه چی ښارو حاله
پکښی جوړه کړې وه. له دې سره جوخت زمانظر په یوغت مار باندې ښخ شو
چی د ښاروله خالی څخه بېرته د وځی په تنه راروان و. جمال هم موز کاوندی
ته غبر کړ چی هله ژر راشه ماردی. په یو درنگ هغه له خپل ښکاری
ټوپک سره راوړسېد خومار چی کله دکاوندی خبرې واورېدی په
دېرې تېزۍ سره یی خان د ونودکونو خانکو په منخ کنی وړک او
تري تم کړ.

ښارو بهر وځ دخپلې خالی په شاوخوا وژرونه رپول او چیغې ده
به. کله به دگور غولی ته رانېسته شوه او کله به یی ددېوال په سر

خپل ویر او ژبا کوله. دهغې ژبا اوسر ياد به ديويې تېرې چرې په خېږ زما زړه
تر اشاو او په دې توگه د مار په هکله زما سره وړخ په وړخ کينه پيدا
کېده او دغې کينې زما په زړه کښې د يوې کلکې غوټې په شکل ځای ونيو.
له ځان سره به مې ويل چې که زه خداى (ج) روغ کړم او بيا دغه مار
مې تر نظر راغى د ښارود بچيو په انتقام به يې وژنم او په ساتور به يې ټوټې
ټوټې کوم چې غوښه يې ښارو وخورى لکه څنگه چې ده دهغې د بچيانو
غوښې خوړلې وې.

دغه راز زموږ د کور په ديوالونو به يوه ښکلې سپينه شې سترگې
پيشو هم گرځېدله چې په تندي کښې يې يو تور څاپ و. د غوږې مهال
به چې کومې زياته وه، رانېسته به شوه او زموږ د تشناب نم لرونکې دېوال ته
به د ونډې سيوري کښې ملاسته وه او د ماز ديگر له مخې به يې په ونډاندې
په منډه دختو تمرين کاوه. څرنگه چې زه يو داسې رنځور وم چې کړۍ
وړخ به په کټ کښې پروت وم او بله مشغولتيا يې نه درلوده نو د الوتو نکو تر څنگ
د شې سترگې پيشو حرکت او تمرينونه هم زما پام ځان ته گرځولى و او دهغې
په ليدو به ماته دا متلون رايا دېدل:

«پيشو دومره دروېشه چې په پيوند ده پيښه» او يا دا، غوښه په هر چا کرانه
ده خو پيشو ايمان پرې ورکړى دى».

خو زموږ د مهاجرت ژوند و نه مو غواگانې او يې درلودې او نه غوښې. نو
ځکه مو د پيشو موجوديت په کور کښې د ځان له پاره خطرناک نه باله. خو کله به
چې د شې له خوا ظاهره شوه نو ماته به يو ډول نا معلوم تشوېش پيدا شو او
خپلې شې خليفه ونکې سترگې به يې داسې زما په سترگو کښې ښخې کړې او راسره
وبه يې جگړولې چې ما به له ډېره وده مخ ځينې واراوه او به بوگنېدم. خو د
دغې له خوا دا وضع بيا برعکس وه.

کله به چې په جهادي خپرونو کېني د شوروي مشر کي باچوف نوم د طنز او کنايي په توگه گريز مکار، گريز چالاک، گريز خون آشام او گريز پوف لوست نو په چرت کېني به شوم چې د پيشو شکل خود زمري دی نو دا دکيد رې اولهوانو صفتي نومونه ولې هغې ته استعمالوي ؟

بيا به چې خپلې پوښتنې ته په خپله جواب وکړ چې شکل يې د زمري دی خو شايد همت يې د زمري نه وي . دکيد رې له مکره به استفاده کوي او د لېو په شان به عمل .

د ژوند بهير په همدې ډول مخ په وړاندې روان و او د ديوې وطنه رغوړ په حيث د ناروغتيا په کما کېني په دې خونې وم چې وخت په تېزۍ سره خپل منزل وکړي ا کوندي وي چې زما د صحت او روغتيا نېټه ژر راوړسېي مگر مه له دې به وځ راباندي مياشت او مياشت به راباندي کال شوه .

په همدې شپو ورځو کېني يوه وځ د سهار له لمانځه وروسته متوجه شوم چې شني سترگي پيشو هغه خوښ مار چې د نېارو پچيان يې خوړلي وومر کړي او د دېوال په سر لوبې وړاندي کوي . يو ځل يې ښکته - راوغوړوي ، بيا ورپسې راښکته شي او بېرته يې د دېوال سر او يا د خوښ بام ته وځېږوي . د دې صحنې په ليدو سره مي زړه له خوښۍ وغوړېده او د پيشو په هکله زما تولي بدگمانۍ له زړه ووتې . او په دې ډول چې په مار باندې زړه ښخ شو او د نظر خاوندانو دا وينا په عمل کېني را ثابته شوه چې : « مار که مار دی له پيشو ناچار دی » .

له دې پېښې څسوشپې لانه وې تېرې شوې چې يوه شپه له سبا وروسته دغه د خوشنوا بلبلې ، چې په خپل خواړه او زړه وړونکي غبر سره به يې زموږ کورنۍ له خوبه را پاڅوله او هرې شپې په پای کېني به يې د سهار زېږۍ خوراوه چېني اوفر يا دونه واورېدل شول . خو چې زه را پاڅېدم او برېښنا چې روښانه نوله ، نو بيا نه

بلبله وه اونه يې غورياد . دکور په حويلۍ کښې ترونو لاندې خواڅاڅکي وينه او څو پښکې ښکارېدې او پس . په الوتکو نکو کښې شور ماشور گډه او سخت تر هبه لي وو . دونو په څانگو کښې يې يوې لوبلې خواته تويونه وهل .

چغ چوغ يې کډه کړې او ، زه نه پوهېدم چې دوی د ښکار شوی بلبلې په ويراخته وواوکه دخپلو ځانوله ويرې يې شور ماشور جوړ کړې و .

سهلرله لمر څرک سره سم له کټه ښکته شوم او په خورا تکليف چې د خپل کور ماحول او د بني وږي په ډېر دقت سره وڅارلې خوته بلبله وه او نه يې صياد . يو ځل به يې کمان په هغه پخواني مار راغی چې راغلي به وي او هغه خوشنوا بلبله به يې ښکار کړي وي . او بيا به يې له ځانه سره سوچ وکړ چې هغه خوشني سترگې پيشو وواژه . او کله به يې بيا د هغه په وژلو کښې شک پيدا شو اوله ځانه سره به يې وويل چې ښايي پيشو کوم بل مرمار چې رنگ او جوړه يې هغه ته ورته وه ، راوړي وي .

زما دپاره د تعجب او حيرانتيا خبره دا هم وه چې له دې پېښې سره سمه پيشو هم ورکته شوه او هېڅ درک يې نه لکېده . پوهېدم چې دا هم د مرغيو په شان کوي بلا وځوړه او که د پشکال کړۍ ښکار کړه .

د بلبلې په قتل او ښکار سره د الوتنو کو د وژلو او خوړلو لړۍ پای نه ونرسېده بلکې په دريمه او څلورمه شپه دوه ښکلي او ښايسته شنه نوتيان هم ورک او ترې تم شول .

کله کله به د پيشو د نشتوالی او ورکېدوله امله په هغې بدکانه شوم . خو ژر به يې له ځانه سره وويل چې « کمان حرام دی » . خپله غاړه ولې بندوم . دا چې اورېدلی چې : « پيشو چې خوب ويغي نومون کان په خوب کښې ويغي » . خود پيشو او الوتنو کو د دښمنۍ يې نه دي اورېدلي . په هر حال دا هغه پخواني مار دی او يا دې خدای اچ په دې بڼې گناه مخلوق کومه بله

بلا روڻ ڏي شوي، بنايي پيشو هم همدې بلا خپل کوي ته نندايستلي وي.

په دريمه شپه ېې د حويلي خراغونه روښانه پرېښودل او په خپله ېې هم عزم وکړ چې تر سبا پورې به شپه په وينه تېروم. د زېږي په ناروغي کښې هسې هم د ناروغ خوب وکړ وي او سترگې نه سره وځي. زه که څه هم شاعر او اديب نه يم او زما پيشه ژورناليزم دی خو اوس د مهاجرت د شرايطو او د تنظيمونو د فيصلو په نتيجه کښې ژورناليزم هم راڅخه پاتې څه چې بېخي هېر شوي دي او د يوې کولې ډوډۍ د پيدا کولو په خاطر مينو قلم راڅخه جوړ شوي دي. خود شعر او ادب د مطالعې شوق او ذوق له پخوا څخه مل راسره روان دی. نوڅه زما د ذوق تقاضا وه اوڅه هم د شپې د رڼولو له پاره يو مصروفيت، نو په همدې نيت ېې د احمد شاه بابا ديوان راواخيست او دهغه په مطالعې ېې پيل وکړ. د کتاب پاڼې ېې خوځله واورولې او دواړو ېې حېني شعرونه ېې چې زما دېر خوښ شول، هغه ېې خوځولې تکرار وکړل. ما د کتاب کله نه ولوستلې نو ځکه ېې د لوستلو پر ترڅ کښې په حينو برخو کښې دومره ژور ډوب شوم چې خپله اصلي وظيفه لومړۍ ېې هېر کړې وه. د کومو لپاره چې ما شپه رڼه کړې وه او د کتاب په يوه برخه کښې د دې لاندې بيتونو په لوستلو لکيا وم چې احمد شاه بابا په خپل وخت کښې په مسلمانانو غږ کړی دی چې:

خان به وينی گروهرې خواته

هرې خواته رقيبان دي

يو په بل موسره وژني

وايي خپل يو غليمان دي

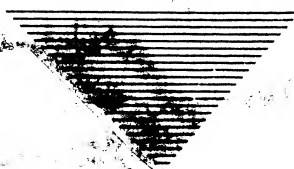
چې په دې وخت کښې د الوتونکو د وزرو سپر يا او د يوې بلې مرغۍ

له فریاده دک آواز زما پام خان ته وگر حاوره . د الوتونکو د شور او خون پر شپو
 کښې مې ولیده چې مرغی د صیاد له پنجو خلاصه شوې خوڅه بڼه کې یې
 ترې ایستلې او سمه الوتنه نشي کولی . او هغه بڼا یسته شنی سترګې
 پېشو د ونو پر څانګو کښې د شاله خوا لاهڅه کوي او تپونه ورپسې وځي .
 چې پر دې ترڅ کښې ماد تیرې وړې وګر . پېشو خپلې شنی سترګې زما په
 سترګو کښې ښځې کړې او راسره وې . جنګولې خوله نېکه مرغه پښې یې ټیګې
 نه شوې او ښکته راولوېده اوله رالوېدو سره سمه وتښتېده . ماله ځانه سره
 وویل چې رښتیا هم :

« پېشو دومره دروېشه چې پر پیونه ده پېښه . »

سهار ته چې الوتونکی د معمول مطابق زمونږ د کور له کوچني باغ څخه
 والوتل بیا راستانه نه شول . او داوړه باغچه خالي پاتې شوه . نو ځکه د مرغانو
 له ټک سره سم ما هم کډه ترې وکړه اولوس بل ځای اوسېږم .

د ۱۳۷۰ لمريز کال د عقرب ۱۳ نېټه



ویرنی

الحاج غروال

حاجی شرف

شهید

تہ!

گرانہ لالیہ خہ غمونو تہ دی پر پسنو تہ

وہرہ کالہ برہ، درونو تہ دی پر پسنو تہ

تہ دالہ در حمتو نو غہر تہ ورسہ دی

زہ ورتہ جو پریم، ستونو تہ دی پر پسنو تہ

تا دخیل دین او دوطن پر مینہ سرقیان کر

ورسہ پر غم، بمونو تہ دی پر پسنو تہ

تہ لہونی نوی، دخیل پر مینہ مست و گرانہ

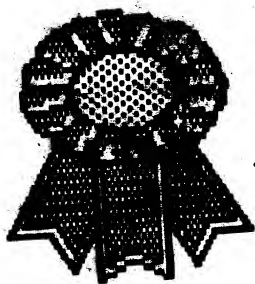
زہ لہونی، جیوالونو تہ دی پر پسنو تہ

تا ابدی ژوندون پیدا کر دابدلپارہ

زہ ہرہ ورج مرہ، مرکونو تہ دی پر پسنو تہ

نالار موندلی وه هغه لار مستقیمه لاره
 زه خورم دغری تینه کوفوته دې پرېښودمه
 ناد ملي «شرف» لپاره پسرلوې وکړې
 زه پکې ستم، سرو ورونه دې پرېښودمه
 خو خپه نریم دا اسلام بیرغ به ورپېرې
 دغی ارزواو امید ونوته دې پرېښودمه
 دکران وطن په لوبښته لوبښته کښی سوراښی
 (خو) دیتما نوفر یا دونوته دې پرېښودمه
 زېری شهیده د وطن دا آزادی زېری دی
 ارمان یی دادی ارمانوفوته دې پرېښودمه

د خدای په مینه چې څوک سرفرازی غرواله!
 ویلر دې ویی ویاړ داسې ویاړوفوته دې پرېښودمه



توریاالی حاحی

د شهید شرف په یاد کښې

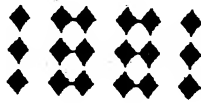
د جانان په مینه ولاړې له خدا ډکوسلکو سره
پاکه وینه دې قربان کړه له تنکیوار مانو سره
د سروکلو په لښکر کښې، سر خزان ته یو کسان سپر کړ
ستا په مرګ بېلېلان ژلرې د چمن له فوایدو سره
ته باورو کړه شرفه! احمد شاه - مسعود چې وینم
له زړه سرې وینې، سپرې د سرو او ښکول خپو سره
د حکیم "ملا دې کړه ماته د وروړو مرګ ملا ماتول وي
حصارک" په وایلا دی د زخمي زړو لښکرپو سره

۱- احمد شاه او مسعود د شرف ماشومان زامن دی .

۲- د شرف وروړ استاد حکیم تنه نیوال .

۳- حصارک په تنه نیو کښې د شرف پلرني کلی غلې پکښې زیږېدلی دی او د جهاد په اوږدو کښې هم
هلمته اوسېده .

آفرين دې په وفاتشه پخپل قول رښتيا ي وې
 دخپل پلار په پل روان شو، شوي ملگري ننګيا لوسه
 د پکتيا دشملې گل وې، ټول افغان اوس پرتا وياړي
 تل تر تله به ژوندي وي چې وي مل له پرگنو سره
 ده ملي شرف، له پاره د "شرف" د صف ملگري
 پرتا وده سنگر جنګهري، دخوني بنا مارچو سره
 نيوهېرم زمانه له موږ د خه انتقام اخلي
 هر وړخ د ژوند تېرېږي د سره اور له سرو لمبو سره



وصیت

که به اول د چاقوانو یو نیم وار کیده نو اوس له دواړو خواوو د سم دم جنګ خبرونه راتلل، له چاقوانو خبر اوښتی وه او د تورو، ټوپکو استعمال عام شوی وو. او کله کله خوبه د دیسي بمونو د چاودنو خبر هم رارسېده.

په امر تر سر کېنې خو تقریباً د ټولو همدغه خیال وو چې دا له ایز فسادونه به تر دې وروسته وي، بس موقتی احساسات دي چې څنګه ساره شول هر څه به بېرته په خپل حال شي. تر دې له مخه هم په امر تر سر کېنې فسادونه شوی وو خو هغه ټول بس په غوړو ځوکېنې سره غلی شوی هم وو. لس پنځلس ورځې به اخ و دبوشواو بیا به په خپله کراري شوه. د همدغو تجربو له مخه خلکو اوس هم همدغه خیال کاوه چې کیسه به ژر ختمه شي. خوداسې ونه شول بلکه هنکامې ورځ په ورځ زیاتې شوې. د هندوانو په سیمه کېنې استوګن مسلمانان په تېښته شول او همدغه راز هغو هندوانو هم کور اوږ په ځای پرېښود چې د مسلمانانو په اکثریتي سیمه

کښې يې شړوند کاوه. خو خلکو ته دا هرڅه تر بيا آراميو عاضې ښکارېدل.
 ميا عبدالحي - يوله تقاعد شويو وکيلانو خو په سلوکښې سل ډاکنه
 چې دا کيسې به ډېر ژر ختمې شي. همدغه علت وو چې دې هېڅکله هم
 پرېشانه نه شو. ده يو يوولس کلن زوی يوه اووه لس کلنه لور او يو هم
 اويا کلن زور مزدور لارۀ. وره کورنۍ يې وه. تر دغو پېښو له مخه
 يې لاه پر خوراکي مواد سره ټول کړي وو او دا يې ويل چې که چېرته دوکانونه
 وهم تر ل شي نو تر ډېرو به يې مړې سپوره نه وي. خود عبدالحی پېغله
 لور ډېره پرېشانه وه. د دوی کور تر شا خوا کورونو ډېر لوړو. درې
 منزله يې و، له تخت بامه به يې دېنار يوه لويه برخه له ورايه ښکارېده. له
 همدغه حايه صغړۍ دا خوومه وچ وه چې په يوۀ نه يوۀ حای کښې په کورنۍ
 د اوږلېې او د لوکو لوخړې کتلې. په اولو وړو کښې خود او روږو نکو موټر و غږو
 هم اوږېدل کېدل خو اوس د هغوی درک هم نه و ځکه چې په هر حای اوږېل
 و. د شپې محال خوبه لالې حال و په تنوتيارو کښې به د اوږلېې داسې راپورته
 شوې لکه يو ديو چې له خولې اور لراپوکړي. او چې ډول ډول غږونه به د
 الله اکبر او هر هر مهاديوله نغرو سره کده شول نو ډېرو پروتکې به وو
 صغړۍ د خپلې ويرې او ډار ذکر نه کاوه ځکه چې يو ځل دې خپله دا
 ويلې و چې په هېڅ سوب هم ويره نه ده پکار هرڅه به په خپله سم شي. د
 ميا صاحب پېش کوياني به اکثراً سمې وې او صغړۍ به د ده په خبرو ډېره
 مطمئنه وه خو کله چې برق قطع شو او په نلونو کښې او به ودرېدې نو دې
 ميا صاحب له خپلو تشويشو نو خبر کړ او له دې ويرې يې دا پېښه دهم وکړ چې
 له شريې پوره به دځور وځو په مخه کده شو. ځکه چې شاوخوا پراۀ مسلمانان
 ورو ورو کله شول.

خو ميا صاحب په خپله خبر ولاړ و او ويل يې:

- بي حايه وېره نه ده پكار هرڅه به په خپله سم شي .
 خو حالات سم نه شول . بلكه چې وړځ وتله خبر نور هم وړانډله .
 ميا عبدالحی دوی له علي ټول مسلمانان كډه شول . او د خدای (ج) كړه داسې
 و چې يوه وړځ په ميا صاحب فليج حمله وكړه او ميا صاحب په كټ پرېوت .
 د ميا صاحب ماشوم زوی چې تر اوسه به لا په ځور كېنې په وروږ
 لوبو اخته و اوس د پلار سر ته كېنېناست او د حالاتو په نزاکت پوی شو
 ځورت نه نژدې بازار هم لوټل شوی و او اوس هغه دوكانونه ټول وېجاړ
 پراته وو . د ډاكټر غلام مصطفی درملتون له دېرو وړځو را هیسته بند و او
 له هغه لبن و رپورته د ډاكټر كوراندا تامل معاینه خانه هم صغړی د دروازي
 له چولو صحیح كړې وه چې ځولپ ده .
 د ميا صاحب حالت د تشویش وړ و او صغړی دومره پرېشانه وه چې
 هوش حواس يې له لاسه وركړي وو . هغې بشارت گونې كړ او ورته ويلي وېل :
 - د خدای له پاره د بابا حال ډېر خراب دی زه پوهېږم چې بس تل ځغړ
 دی خوبيا هم ته ولاړ شه او هر څوك كه وي را يې و له .
 بشارت ولاړ خو وار له وار بهر ته راوگرځېد ، د هغه رنگ د ځور كېنو غونډې
 ژېړ اوینتی و او ويل يې چې په نژدې چوك كېنې يې مړي ليدلي . او مړو ته
 نژدې دوكانونه خلكو لوټل .
 صغړی په وروږ غېږ وگرځوله اوله صبر و شكره وروسته په ځای
 كېنېناسته . خود پلار وړځ يې هم نشوای ليدلای . د هغه د بدن كينه
 برخه بالكل يې حسه شوې وه . په خبر و كېنې يې هم فرق راغلی و
 او د پرې خبرې يې په اشارو ځولې خو عوماً به يې مطلب دا و چې صغړی
 د ویرې هېڅ خبره نشته ، خدای به هرڅه په خپل حال كړي .
 خو هېڅ لاسم نه شو د ميا صاحب په فكر تراخسته به كړاړي راتله

خودادی دوه روژې پاته شوې خو هېڅ لاونه شو داختر وړخ لکه د قیامت وړخ ښکارېده. ځکه چې له تخت بامه اوس د ښار په هر کور کې کښې لوی ښکارېدل. د شپې به بیا داسې چاودنې کېدې چې صغری او بشارت به ترې یوه کړې هم خوب نشوای کولای. صغری خو به هېڅ هم پلار ته شپه راښوله خو دې به داسې انگېرله ته وا چې دا چاودنې د دې په مغزو کې کېږي. دی به کله فلج شوی پلار ته وکتل او کله هم دوېرې ته مړ ورور ته. او او یا کله مزدور- اکبر خویا په ښار نه و. هغه به شپه و وړخ په خپله کوټه کې ننوتل او بلغونه به یې ایستل. یوه وړخ صغری پرې وپورېده او ورته یې ویل:

ته لا د کوم مرض دوا یې؟ سترګې نه لري چې میا صاحب په څه حال دی. پوځ نک حرام یې. اوس چې د خدمت وخت دی نو د توخي بهانه دې کړې او دلته پروت یې. هغه هم مزدوران و چې د مالکانو د پاره به یې سرونه په تلي کړي.

صغری زړه تش کړ او ولاړه خو وروسته پښه نه وه. چې هسې یې خوار ته بدرد وویل. ما ښام چې یې دود دی وروړه نو اکبر هلته نه و. بشارت ټول کور پسې وغوښت خواکېر یې پیدا نه کړ. خو چې دلوی وره ځنځیر یې خلاص ولید نو پوی شو چې سړی د باندې وتلی. صغری د دعاوې ورته شروع کړې چې د میا صاحب د پاره به دوا راوړي خو دا یې دوهمه وه چې هېڅ پته یې ونه لگېده. او سړی ترې تم شو.

ما ښام و او داسې ډېر ما ښامونه بشارت او صغری لیدلې و چې داختر له پاره به شور و شر جوړ و. او د خلکو سترګې به د هسک په لور وې چې داختر میاشت وگوري.

په سبابه بیا اختر و خود میاشتي لیدل پاتې و. یو وخت به په دې شپه

دوی د لور د میاشتی لیدویه تمه د پری تابه وړاو چې کله به د میاشت راختلو
په حای دور یخو غوښه راغله نو دوی به د پورته په عذاب شول. خواوې د هسک
خلور کونجه له لوجو ډک وو. صغری او بشارت تخت بام ته وختل او وېږ
لیدل چې لری لری د خلکو سیوري ښکاری خودوی پوی نه شول چې هغوی
میاشت کتله که حای پر حای د کب لیکو تماشونه ولاړ وو.

میاشت د لوجو له خپاره خاږه هم راښکاره شوه. صغری لکه د نور
کله په شان لاس پورته کړ او دوعای وکړه چې خدای دې خپل فضل
و کړي. او د دوی پلار ته دې صحت ورکړي.

بشارت په زړه زړه کښې وهل کیده او په دې فکر کښې و چې د دغو
پېښو له لاسه روغ رمت اختر ولاړ او تش به تېر شي.

د ماښام تیاري به لاس ته کېدې نه وې چې د میا صاحب کټ په آبپاشي
شوي غولي پروت وده لري په اسمان کښې سترگې ښی کړې وې. او خدای
خبر په څه فکر کښې به و.

د میاشتی لیدونه وروسته صغری راښکته شوه پلار ته یې سلام
و کړ اولن څه ورته ټیټه شوه. میا صاحب جوړ لاس وړپورته کړ او د لور
په سر یې ورو وړو را تېر کړ او د سلام ځواب یې په اشارو کښې ورکړ
د صغری له سترگو او ښکې وپېدې او د میا صاحب لیمه هم لاندۀ شول.
خو په مشکله یې په ژبې دا خوښکي ادا کړل چې خدای پاک به هر څه
سم کړي.

سم په همدې وخت دروازه وټکېده د صغری زړه خولې ته راغی. بشارت
ته یې وکتل دهغه مخ د کاغذ غونډې سپین او ښی و.
دروازه بیا وټکېده. میا صاحب په اشارو او اشارو لور پوه کړه چې وگوري
څوک دی ؟

صغریٰ فکر و کړې چې اکبر به وي. همدې فکر خوشحاله کړه بشارت
 یې له مټه ونيو او ورته یې ویل:
 - څه ورشه وې چې کوره شاید اکبر وي.
 میا صاحب په دې خبره داسې سرخوځاوه لکه چې وایې نه دا اکبر
 نه دی.

صغریٰ ورته وویل:
 - نو نور به لا څوک وي؟
 میا صاحب په ژبه زور راوست او هڅه یې وکړه چې څه ووايي. خو په
 دې کتنې بشارت راغی، هغه ډېر وېرېدلې او ساه په خوله و. صغریٰ یې د
 پلار له کټه گوښه کړه او ورته یې ویل:
 - یو سکھ دی.

صغریٰ چپېغې کړې.
 - سکھ؟ څه غواړي؟
 بشارت ځواب ورکړ:
 - وایې دروازه خلاصه کړه.

صغریٰ په پورېدونکي وروغېږ وگرځوله او د پلار په کټ کښېناسته
 پلارته یې وکتل. د میا صاحب په نړیو شونډو یوه مړه موسکا خپره
 شوه. او وروسته له یوې عجیبې خندا یې همدومره ویلای شول:
 - څه-کور مکه سنگه دی.

بشارت سرخوځاوه او ویې ویل:
 - نه-بل څوک دی؟
 میا صاحب په ډاډه او فیصله کن زړه ورته وویل:
 - ورشه صغریٰ! هغه دی.

صغری وری پورته شوه. دی کورمکه سنگه پېژندلو. تر تقاعد له غه میا صا^{حب} دهغه کوم کار ور خلاص کړی و. د صغری سم نه و په زړه شایده کوی ناحتې دعوی یې ژغورلی و. خوله هغې وړجې راپه دې خوا کورمکه سنگه هرکال دکمکي اختربه شپه دوی ته د مینچو (یو ډول خوراک) یوه خلطه راوړه. که څه هم میا صاحب په څو واری له دې کاره منع کړ خو هغه به لاسونو سره ورکړل او ورته وبه یې ویل:

- د واه کورجي په فضل له تاسو سره هرڅه شته. دا خو یوه تحفه ده چې ستاسو حضور ته یې هرکال راوړم. پر ما چې موکوم احسان کړی هغه خوزما شل پشته هم نشي خلاصولی. خدای مو خوشحاله لره.

د سردار کورمکه سنگه تحفه دومره تکرار شوی و چې صغری حیرانه شوه چې ولې ولرله واره دی ورپه زړه نه شو. خو بشارت څو واری سردار جي په خپلو سترگولیدلی و نو بیا ولې هغه ویل چې بل څوک دی. په همدې فکرونو کښې ډوبه صغری تر وره ورسېده او په چرت کښې شوه چې ور خلاص کړي که لدننه پوښتنه وکړي. دی لافیهله نه وه کړې چې دروازه بیا په زوره وټکول شوه. د صغری زړه هم په زوره زوره ورسره ودرېد. او په ډېر مشکل یې له ستونی داغې راویست:

- څوک دی؟

بشارت یې څنګته ولاړه هغه خورته د دروازې چولې وروښودلې او ورته وینې ویل چې له همدې ځایه ورته وکړي.

صغری د وره تر چلولو ورته وکتل. هلته کورمکه سنگه نه و ولاړ سردار جي یو زړور سکه و خو دلته بهر یو ځوان هلکي ولاړه. صغری دهغه په لاس کښې د سردار جي غونډې خلطې ولیدې. دی سر را پورته کړ او په نسبتاً جګ غږ یې پوښتنه وکړه:

- ته څوڪ يې ؟
 له بهره غن راغی
 - جي - زه جي - زه د سردار کورمکه سنگه زوی یم - سنتوکه .
 د صغرای ویر تر یو حده ورکه شوه او په ادب يې پوښتنه وکړه :
 - څنگه راغلي یاست ؟
 - جي ... وکیل صاحب چرته دی ؟
 - ناجوړه دی .
 سردار جي سنتوکه سنگه په خفه غن وویل :
 - اوه ! ...
 ده کا غذي خلطه یوڅه وکړ پوله او زیا ته يې کړه :
 - جي ... دا مینچي دی . سردار جي مړشوی دی .
 صغرای وپوښت :
 - مړشوی ؟
 له دباندي بیا غن راغی .
 - هو - جي ! یوه میاشت کېږي . له مرکه غننه يې په ټینګه راته ویلي
 وچي زویه ما پوره لس کاله دوکیل صاحب کورته پر دې شپه مینچي
 وروړې وې زما له مرکه وروسته به يې ته وروړې ماله هغوی سره وعده
 کړې وه او دا دی اوس يې پوره کوم . واخلئ دا مو مینچي .
 صغرای دومره متاثره شوه چې په سترگو کېږي يې او ښکې راغلي
 دروازې یې یوڅه خلاصه کړه د سردار له زوی څخه يې خلطه واخیسته
 او وې ويل :
 - خدای دی سردار جي ته جنت ورپه نصیب کړی .
 د کورمکه سنگه زوی یوڅه ودرېد او وې ويل :

- وکیل صاحب ناجورہ دی ؟

- هو .

- خہ ناجورہ ۾ ڇي ده ؟

- فلج شوی .

- اوہ ! کہ سردار جي ژوندي وای نوڇ پر به خفه شوی و ترمرکه

سي ڊوکیل صاحب احسان يا داوہ . ويل به ڇي وکیل صاحب انسان نہ دی
ديوتا دی . خدای دې ڇي ژوندي لري - زما سلام پرې وایاست .

د سردار جي زوی همدومره وويل اوله زينو بنکته شون صغریٰ زبہ
غباروہ ڇي دی دپلار ددارو درمل دپاره ودروي که نه .

د سردار کور مکھ سنگھ زوی ڇي ددوی له کوره یوشه غخته شو
نو غلور کسه مول وهونکي سري غخته ورغلل - په هغوی کڇي له دوو تنو سره
روبا نه مشالونه اوله دوو نورو سره ڇي بیا په کپلن کښي د خاورو پیل و .
یوہ له سنتو سنگھ نه پوښتنه وکړه :

- سردار جي خپل کار دې خلاص کړ .

سنتو سنگھ سرخو خاوه او خواب ڇي ورکړ :

- هو .

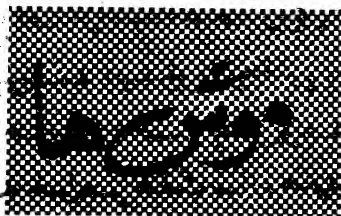
مول وهونکیو وخنډل او یوہ ڇي وويل :

- نوډ وکیل صاحب کیسه ختمه کړو .

- هو - هو - ڇي خه موزرہ وي .

د سردار کور مکھ سنگھ زوی همدومره وويل او خپله لار ڇي ونيوله .

خلیل احمد مشکور



در یک قویہ دور عمل عروسی بپا بود، پسر و جوان وزن و مرد
با طفلکان شان در حالیکہ بہترین کالای نوخود را بہ تن نموده و خویش
را آراستہ بودند، طرف عروسی خانہ روان بودند. این، عروسی عبدالصمد
بود. او کہ پسر کلان کا کا عبدالاحد بود، بعد از ختم صنف دوازده، در
یکی از دفاتر ولایت بحیثہ مامور عا سبہ مقرر شدہ و دو ماہ می شد کہ
سرکار میرفت. عروس نیز دو مہینہ دختر مصطفیٰ عبدالرحیم بود کہ
تا صنف ششم در مکتب قریہ درس خواندہ و بعد در کازہای خانہ با مادر
خود یاوری مینمود. پدر صمد، این عروسی را با جمع آوری حاصلات چندین
سالہ چند جریب زمین خود سر بہرہ ساختہ بود.

صمد با آوردن عروس بخانہ زندگی آرمی را آغاز نہاد و در امور اداری نیز
نظر بہ ہوش و سرشار خدا دادی بہ زودی توجہ آمرین را بخود جلب نمودہ و بعد
از مدتی بہ یک بست بلند تر ترفیع دادہ شد. نسیم خوش زندگی، برگہای

روزگار این زوج را برقص درآورده بود چه ، هنوز بیشتر از یک سال از کار عبدالصمد نه شده بود که هُیاتی از کابل برای بررسی امور به ولایت آمده و در ختم کار مکتوب تبدیلی عبدالصمد را به مرکز ارسال نمودند . در پهلوی این تقدیر خانش نیز مرثیه امیدواری خویش را به عبدالصمد داد .

در هنگام وداع بعد از آنکه حمد روی خواهر کوچک و دستهای مادر و پدر خود را بوسید ، پدرش در حقیقت دعای خیر نموده و مادرش در آستانه در بزرگت حویلی ، نخست پسر و بعد عروسش را از زیر کلام الله مجید گذراند و کریمه خواهر هفت ساله حمد نیز یک کاسه آب را در پشت گادی مسافران فروپاشید .

در کابل حمد در یک روز تپیدن به یکی از کوچه های شهر کهنه در منزل دوم سراچه را که دارای یک خانه و یک آشپزخانه بود به کرایه گرفت و آهسته آهسته به خانه خود سرو سامان دادند . در خلال یکی از همین روزها به همراهی زن صاحب خانه ، شیرین ، خانم عبدالصمد از شفاخانه نونراد پسری را بخانه آورد که شادمانی حمد را دوبالا ساخت .

زمان بزودی میگذشت که در یک شب ابرهای سهمگین توفنده خانه برانداختند و بر آسمان وطن به غرش درآمد و آرامش زندگی رنگ نشاطش را باخت . آری رژیم کمونستی روی کار آمد و دست اندازی های سازماندهندگان آن نه تنها بر ورق تاریخ داغ سیاهی بجا گذاشت که حتی گلبرگهای زندگانی مردم را نیز پیر پر نمود .

حمد گرچه در کابل دوست و آشنا و قوم و خویشی نداشت و اما در اداره اکثر مامورین او را میشناختند ، زیرا او در بخش معاشات کار میکرد و طبعاً کارکنان اداره با او همواره سروکار داشتند و به همین مناسبت یکروز منشی

سازمان اولیه شان به او تلفون زد تا به دفترش بیاید. صمد بعد از ختم کارهایش بدفتر سازمان رفت و منشی بعد از توصیف از پابندی و وظیفه شناسی او، تقاضا کرد که ورقه درخواستی برای عضویت به حزب بدهد. صمد با ابراز تشکر از منشی سازمان، دادن عریضه را موکول به بعد نموده و بهمانه آورد که درین مورد بعد از تفکر، تصمیم خواهد گرفت سپس از وی اجازه خواسته از دفتر بدرآمد.

شب همان روز، صمد در بستر خویش به فکر عمیقی غوطه ور شد که آیا با منشی سازمان چه پاسخی ارائه دهد، از یکسو کم ماهیت حقیقی رژیم بر ملا شده میرفت که ایشان نه بخاطر خلق خدا، بلکه برضد آن و به خاطر امیال عده محدود و بالخاصه قدرت خارجی، طبل و کرنا را میگویند و از سوی دیگر او عقیده عمیقی به اسلام داشت، چه او از هنگامیکه چشم باز کرده بود و تا کنون قرآن و اسلام را مونس زندگی خود در غم و خوشی میدانست، پس چطور میتواند گستاخانه بر علیه آن قد برافرازد و به دیگران نیز گوشزد نماید که اسلام ما را از ترقی و سعادت باز میدارد و فقط این کتابهای پر زرق و برق و براب گونه اند که ما را بدنیای خیالی ترقی رهنمون میگردانند. این اندیشه ها وی را آزار میداد، چه از یکسو میدید که کارفرمایان حالیه همه با تیغ و چاق مردم را به سوی گله خویش میکشانند و آتهائی را که همراهی شان نمیکند، دشمن خوانده و انواع ستمها را برایشان روا میدارند و از سوی دیگر میدانست که راه سعادت واقعی و آنچه از بد و خلقت به آن خو گرفته سخت به او شیرین بوده و نمیتواند حتی با شیره جاننش آنرا کسی از او بگیرد، پس عزم جزم نمود که برواقعیت استوار بماند و با بیگانان پرستی دمساز نه گردد، و همان بود که به خواب راحت رفت.

هفته بعد با شنیدن خبری از وری رادیو که در مورد سرکوب و تخریب

قریه شان بنام غوکامل دشمنان انقلاب و به اصطلاح دزدان ورهزنان شنید
دود از دماغش برآمد و آه حسرتی بر دلش نشست، چه او قریه اش را خوب
می شناخت، آدم بدی در قریه نداشتند چه رسد به دزدان. صمد دانست که
قفیه از چه قرار است، حتماً مردم مسلمان قریه اش، از دست آورد های
انقلابی رژیم استقبال نه نموده اند و برضد آن که خلاف کرامت انسانی بوده
بپا خاسته اند و رژیم هم دیوانه وار و وحشیانه قریه را بجاک برابر ساخته
است و خانواده اش حتماً از جمله معدوم شدگانند، و صمد با این فشار درآور
بالای کار خود رفت. در اواسط روز بود که عریضه رفیق گلزاد که چند روز
قبل از طرف حزب بجائی رفته بود، به دفتر صمد توسط پیاده سازمان
آورده شد. صمد با دیدن عریضه، نواقص آنرا یادآوری نموده و عریضه را
مسترد نمود. چند لحظه بعد منشی سازمان به صمد تلفون زد و گفت که رفیق
گلزاد از جمله رفقای مبارز حزب بوده و لازمست تا بوی همکاری نماید. صمد
نیز تذکر داد که در چوکات قانون با وی همکاری در بیغ نخواهد کرد. در ضمن
صحبت منشی سازمان اشارتاً از موضوع عضویت صمد یادآوری نمود ولی
صمد با عرض معذرت بنابر تورم امور دفتری و تنهایی خود بخانه، دلیل
عدم پیوستن خود را به سازمان و نمود کرده و با منشی سازمان خدا حافظی نمود.
دقایقی بعد رفیق گلزاد خود با بروت های آویزان و آستین های بالا برده
از آنجها، وارد دفتر صمد شده و مستقیماً به طرف میز صمد رفت و گفت که
« صمد خان حالی کارهای ما را ام جرات میکنی؟ » صمد با لحن ملایم او را دعوت به نشستن
به چوک پهلوی خود نموده و اظهار داشت که عریضه دارای یک سلسله نواقص
محاسباتی میباشد که باید اصلاح و تصدیق گردد. ولی رفیق گلزاد عریضه را
اظهار می نمود که در شرایط انقلاب موجودیت اینگونه نواقص مانع شمرده نمیشود
زیرا قانون در دست انقلابیون بوده و هر طوریکه بخواهند میتوانند از آن استفاده نمایند

واما صمد از مسئولیت و باز پرس قانونی به وی تذکر داد که این امر موجبات غضب رفیق گلزاد را فراهم آورده با عصبانیت از دفتر بدر شد. یک هفته بعد منشی سازمان در بصره تلفون صمد را به دفتر کارش خواست. صمد با عجله از دفتر به سازمان رقت. در اتاق منشی سازمان دونفرناشناس دیگر نیز موجود بودند که با ورود صمد، منشی سازمان، صمد را به آنها معرفی نموده و ایشان هر دو از جا برخاسته و به صمد گفتند که با شما در دفتر مرکزی چند لحظه کار داریم و لازمست تا با ما بروی! صمد از این طرز برخورد حیران ماند و ناچار رضایت خود را به رفتن ابراز داشت. ایشان در دو طرف صمد به سوی موثریکه در مقابل دروازه وزارت انتظارشان را می کشید، براه افتادند. شب هنگام شیرین زن صمد هر چند انتظار شوهرش را کشید از وی سرودری پیدا نه شد. دلش گواهی بد میداد، هر چند یکبار به سوی کلکین سرکوچه میدید ولی انتظارش بدر از کشید. از تنهایی طفلکش را در آغوش خود میفشرد، طفل به خواب آرامی رفته بود، شب را به بیداری به صبح رسانید. بعد از نماز صبح، شیرین شتابان خود را به دروازه صاحب خانه شان رسانیده و دق الباب کرد، پسر صاحب خانه بعد از شناخت وی مادر خود را بپای دروازه فرستاد. شیرین از نیامدن شوهرش به وی اظهار تشویش نموده و تقاضا کرد که اگر امکان داشته باشد تا پسرش از محل کار شوهرش اطلاعی در زمینه بدست بیاورد. زن صاحب خانه به وی وعده داده و او را دلگیری داده و به صبر دعوتش نموده شیرین با چشمان اشکبار دوباره به خانه رفت و چشم به راه آوردن خبر از طرف همسایه ماند.

عصر روز خانم صاحب خانه به سراچه بالا شده و بعد از احوال پرسی گفت که پسر من از دفتر شوهرت احوال گرفت که او را دیر و زبیه وزارت داخله برده اند و شاید امروز یا فردا دوباره به خانه بیاید. با شنیدن این خرف

آه از نهاد شیرین بلند شد او ندانست که چطور زن صاحب خانه، وی را ترک کرده است سر اسر شیب چشمان شیرین از گریستن زیاد میسوخت و سرش سنگینی میکرد. خواب از چشمانش رخت بر بسته بود چه او درین شهر چو شوهر دیگر هیچکس را ندانست. با فرارسیدن نور آفتاب به خانه طاقش طاق شد هوای چار دیواری خانه برایش خفقان آورگرده، آخر او میبایست سرنوشت شوهر خود را دریابد که در کجا و در چه حال است ؟ او طفلکش را در آغوش گرفته از خانه برآمد، پیرسان پیرسان به وزارت داخله رسید. او را به امریت تحقیق رهنمائی کردند. امر تحقیق که مرد چاق و شکم بزرگی بود، بعد از آنکه خوب سرپای او را بر انداز کرد بوی اجازه داد تا بالای چوکی نشسته و ماجرا را برایش شرح دهد در اخیر، امر تحقیق با خنده مستانه و چشمان دریده، او را اطمینان داد که شوهرش را جستجو نموده و براطلاع دهد. بعد نشانی خانه شان را گرفته و او را رخصت نمود.

شامگاهان موثر جیبی نزدیک دروازه سراج همد ایستاد شد و دروازه صمد دق الباب گردید. شیرین با وار خطائی و امید باز گشت شوهرش دروازه را باز نمود که با امر تحقیق و یک نفر محافطش روبرو گردید. امر تحقیق لبخند زنده زده و شیرین را گفت که شوهرت در یکی از اتاقهای تحقیق منتظر دیدن تو میباشد فوراً بیا ! شیرین ازین مژده سرلایقا شناخته رفت تا طفلکش را که در خواب ناز بود گرفته بدیدار شوهر بشتابد ولی امر تحقیق از بردن طفلش مانع شده گفت که این باز دید بیش از یک ساعت وقت را نمیگیرد، طفل را از خواب ناراحت نساز و فوراً بیا، زیرا بعد از دیدار ترا دوباره به خانه میروانیم.

دو روز بعد در هنگامیکه مومنین از نماز صبحگاهی فراغت یافته و

هر یک پی کار خود می‌رفتند موتر جیپی، زنی را بروی سرک پیاده ساخته و به سرعت از منطقه دور شد. زن غلطان غلطان به سوی دروازه سراج صمد رفت و عابری بانه‌های افسوسناکی توبه توبه گویان به این صحنه متوجه گردیدند ولی هنوز استغفار مومنین از زبان شان دور نگشته بود که دروازه سراج به شدت باز شد و زن فریادکنان خوشتر را به کوچه پرتاب نموده و گریان می‌گفت که «از برای خدا بچه گم می‌ده، گوش و بینی او را موشا خوردند! از برای خدا جگر گوشیمه موشها، سوراخ سوراخ کردن! خدا یا بدام برس» زن عقلش را از دست داده بود و با سراسیمگی و نا آشنا به چار و ست، دوان دوان و خدا گویان، به سرک عمومی رسیده بود که موتر لاری عسکری از جلوش سبز شده و با پوزه اش زن را به کنار جویچه سرک کوبیده و شتابان راه خود را به دور دستها گرفته رفت. عابری دوان دوان بر سر نعش زن رسیدند ولی زن آخرین کلمات را بر زبان می‌راند که «یا الله بچه گم» و برای ابد خاموش گشت.

حبيب الله رفيع

غزل

اونيكې اوني

د ژوند د بخت چې اوبه خور شو، څه په اوبښكو څه په وينو
تېغ د وياړ ترې راېسر شو، څه په اوبښكو څه په وينو

د وحشت په سر لمن كېښي، د لاسونو نڅېښې وشوې
د حالاتو كړېوانه شي، څه په اوبښكو څه په وينو

ټول وطن نرې وزيړ شو، لوټې لوټې وړپه وړ شو
(خو) خپلواكي ته معطر شو، څه په اوبښكو څه په وينو

د زمان صدف ترخولې كړې، حادثې يې حماسې كړې
ترې نه جوړ د ژوند كوهر شو، څه په اوبښكو څه په وينو

چې زامن يې پکښې ولاړل، چې يې ميندې شولې بوري
(نور) چنگېزي زړه يې خبر شو، څه په اوبنکو، څه په وينو

ترې نه پاتې سړې دولۍ شوې، ورته تشې خولې راغلل
چې ترې دوب يې سور سحر شو، څه په اوبنکو، څه په وينو

زما غېر اسرافيلي شو، ټول ښکېل شوي يې راوړينې کړل
هر حای مات د زندان ور شو، څه په اوبنکو، څه په وينو

د تيارې زړه يې کړ خيري، د اسر شړک لاري يې کړه نخبه
زما شعر منور شو، څه په اوبنکو، څه په وينو

رنکني پکښې پيدا شوه، سرخې ورغله رفيعه!
ستا غزل چې مکر شو، څه په اوبنکو، څه په وينو



۱۰۲۱ ان الله ساهو

خوانمير کي خپي

رابه شي هر رنگه وخت، په هېڅ شکل کښې مثراره
پام کړه په لاسونو ته دخپل قاتل کښې مه ژاره

پرېږده چې دميني ابتدا مولېر خوشحاله وي
ته لکه دشې په اول محفل کښې مه ژاره

دازما دخيال صحرا، ده ستاله لېونو ډکه
آه! له تنهائي نه ته دخيال محفل کښې مه ژاره

چېرته به پر ویرد خوانمير کوڅپو وشرارم
هرځای ته چې خم وایي په دې ساحل کښې مثراره

خه په پټه خوله، ساهو، له خپل سترې کارواسره
بس دی دجرس په شان په هر منزل کښې مثراره

غلام حسن درد مند

افغانه پام کره

افغانه پام د تنک شمله دې درنه تهیته نشي
د تکبیر و لوړه نار دې درنه تهیته نشي
زمرین تاریخ لري افغانه تواریخو کښې ته
د تار یخو نوکارانه دې درنه تهیته نشي
پام چې پرېښ دې واپسی ته تښتېدلی دینمن
د مسلم زوړه دا جذبه دې درنه تهیته نشي
د جنت لورې مانه جوړې دي ټول ستادپاره
خپله اوچته جذبه دې درنه تهیته نشي
د غور مری به یادېدلی د غیرت میدان کښې
چې هغه جگه حوصله دې درنه تهیته نشي
وايي درد مند چې درنه خلاص نشي د هري دښمنان
د وړجانه دغه امراده دې درنه تهیته نشي

توره او قلم

د کتاب نوم : توره او قلم
ویناوال : سعید رهبر
خپرونکی : فرهنگ جهاد
د چاپ کال : ۱۳۷۰ / ۱۹۹۱
خطاط : نورالدین هنریار
مخونه : ۱۵۴

له کومې وږمې نه چې زموږ د گران هېواد افغانستان مسلمانو بچيانو د کونړنم
د وحشت او بربريت په مقابل کې د حق سنگرونه ونيول او بيا يې دروسانو
د پوځي يرغل په نتيجه کې خپل وطن پرېښود ، د هجرت ستونزمنی لارې
يې ونيوې ، نو د پاکستان د ورور هېواد مسلمانو او سپېدونکو په ډېره مينه
او اخلاص پخپله غېږ کېږي حای ورکړ او د اسلام د صمد د وخت د انصارو ياد
يې تازه کړ نو ورپه جوخت د دې اسلامي هېواد قلموالو او ليکوالو له خپلو
مسلمانو وروڼو سره په دغه سترگړاو او مصيبت کې ځانته شريک وبلل ،
زموږ غم يې خپل غم وباله ، زموږ په غمونو يې د غم او ښکې و بهولې اوزموږ

د حوصلو د زياتوالي لپاره يې ډېرې داسې ترانې وغږولې چې تر ډېرې زمانې پورې
 به زموږ د وطن په غرونو او درو کښې انکار يې کوي اوزموږ د وروڼو هېوادونو
 د دورۍ او خواخوږۍ ياد به تازه ساتي چې زموږ د دې ادعا ډېر ښه ثبوت
 د «وېچې» ډېرې سپړلې بې راشي» هغه مجموعه ده چې پکښې زموږ د انصارو
 شاعرانو اسلامي مينه او خواخوږي له ورايه حلېږي چې افغانان به هېڅکله
 د خپلو انصارو وروڼو دغه اسلامي جذبه او انساني خواخوږي له خپلو وروڼو
 ونه باسي او د افغانستان په راتلونکي تاريخ کې به په زرينو تورو ثبت وي.

دلته موږ غواړو په «توره او قلم» خبرې وکړو او د نورو او قلم وينا وال
 په باب څه ووايو د دغه انصار شاعر هغه اسلامي او پښتني احساس دده په
 دې اثر کې وگورو چې د خپلو مهاجرو او مجاهدينو په باب يې لري، دا چې
 د دغه ادبي شخصيت د پېژندگلوي په باب څه وويل شي ښه به دا وي چې
 دده په اشعارو کې دده د شخصيت اصلي څېره ولټول شي، خود اثر په
 لومړۍ سريزه کې زموږ د قلم د سنگر پياوړې ليکوال او شاعر او د فرهنگي جهاد
 مشر الحاج شهرت ننگيال دده د شخصيت په باب ډېر ښه قضاوت کړې دی،
 دی وايي: «ښاغلی زهير پېژندل شوی شخصيت دی، دده شخصيت،
 ادبي او فني صلاحيتونه د څه وضاحت او پېژندگلوي محتاج نه دی،
 نوموړی د پښتو ژبې په ادبي حلقو کې جوت مقام لري، په تېره له کله
 راسې چې افغانانو د خپل دين د سرلوړۍ او هېواد د آزادۍ لپاره توره
 راخيستې، ښاغلي رهبر له هماغې لومړۍ ورځې ورسره مل روان دی او قلم
 په توره يې په دغه بريښ جهاد کې ډېر مؤثره او فعاله برخه اخيستې ده».

د ښاغلي سعيد رهبر «توره او قلم» په خوند واورئ ښاغلي اثر کې ۱۵۶ خوندونو
 پارکي او نورو راښکونکي ترانې راغلي دي چې يوازې (۲۲) نظمونه او بوللې په بشپړه توگه
 پکښې د افغانستان د مسلمان او مجاهد ملت د غورځنگونو او حماسو په اړه ويل شوي دي.

دغه قيمتي اثر په (۱۵۴۱) مخونو کښې په ډېرو ښکلې قطع او صحافت د فرهنگ جهاد له خوا چاپ شوی دی.

فرهنگ جهاد تراوسه په لسگونو داسې ارزښتناک تاريخي، تحقيقي او ادبي اشارخپاره کړې چې د افغانستان د جهاد بېلابېل اړخونه يې ابدې او ادبي کړيدی پدې لړ کې د انصارو شاعرانو د جهادي شعرونو مجموعه (د اور ترانې د ژوند شعرونه) تر عنوان لاندې په ۱۹۸۹ م کال کې په ۲۶۰ مخونو کې خپره کړې چې د (۵۷) شاعرانو شعرونه پکښې خوندي شوي دي.

د توه او قلم اثر تر ټولو له هغه چا سره شوي دي چې د لوی خداي (ج) د توحيد او د حضرت خاتم النبیین او خاتم المرسلین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم د ختم رسالت او ختم نبوت د ايمان په سپينه رڼا د کفر او الحاد د تيارو سپینول غواړي. ښاغلی سعید رهبر د افغانانو د تاريخي رواياتو پر بنا په افغانستان باندې دروسانو د سرولنکرو د يرغل په وړاندې هغوی ته د ماتي او شکست خبرداري ورکوي او خپلې ستونزې خطا ته يې متوجه کوي.

دا څه تش پوستکی نه دی چې يې تېر کړی

دا هډوکي له مړۍ نه نه تېرېږي

دا څه قند و نبات نه دی چې يې خوړی

دا د اوسپنوداني دي نه هضمېږي

دانگړن ککړۍ دلته ماتي شوی

سکندر پکښې خوړلي تيند کونه

هر ظالم دلته انجام تر رسېدلی

هر سامراج پکښې نیولی دي غوږونه

لاخودلته خلک واره پښتانه دي
په نهمير کښي يې پښتونک او غيرت دی
د اسلام په نامه هرڅه تر لارته
ددې خلکو زور عادت او روايت دی

شجاعت د ابدالي بابا ژوندی دی
د محمود توره لارنک خور يې نه ده
پښکان تر پښه تاوېږي قربانېږي
دغه شمع چېرته حول و هلې نه ده

داد چا عزت ته تا سوکړی غوړ دی
ای روسانو جوړ راغلی مواجل دی
په دنيا يې بيا ژوندون کتلی نه دی

چا چې کړی دې وطن باندې يرغل دی
د ښاغلي سعيد رهبر د استکل له منځي بيا هغه وخت هم راغی چې سړوښا
له خپل ټول پوځي سان و سامان سره خر غوږونه د آمو له درياب نه پورې وتل
او داسې پورې وتل چې بيا يې د افغانستان په لور د راکتو توان هم له لاسه
ورکړی و، نو ښاغلی سعيد رهبر دخپل پخواني استکل له منځي دروسانو دغه
تاريخي ماتې پخپلو خونددورو الفاظو کښي داسې انځور کړې ده:

د آمو په غاړه ناست سره ديوان ژاري
د انسان د وينو تېری لېوان ژارې
د بې وسه ورځې نېغ کتلی نه شي
ظالمان د ظلم زور په ارمان ژاري

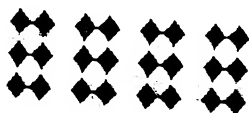
د شکست داغونه وينځي له تندي نه
خو حاصل يې رسوايي ده روسيان ژاري
بيا به نه گوري په هسکو سترگوبل ته
لا د تېروخت په شکست غلیمان ژاري
چا به بل چې ژړولو په سرو سترگو
نن پر چينغودي هغه ظالمان ژاري

در هېر د سوي زړو ارمان پوره شو

شول دخلکو د خنده هرنان ژاري

رښتيا هم چې در هېر صاحب شعر د زړه له تل شخړه وتلی هغه کړکې دي
چې برابره زړونو ته لار پيدا کوي او درد منوز وړونو د تېگور لپاره د پټۍ کار
ورکوي مونږ په داسې حال کې چې خپل دغه انصار شاعرو وروسته پر خپلو جهادي
هلوځلو کې د زياتو برياليتوبونو د وعاکوو درنولو ستونکو ته بلنه ورکوي
چې د سعيد رهبر صاحب «توره او قلم» ولولي اوله خوندي ورو ترانوڅخه يې
خوند او پند واخلي، لوی خدای (ج) دې سعيد رهبر صاحب په ځوانۍ برکت
او پر قلم کېنې يې قوت پيدا کړي چې دغه شان نور خوندي وړ او ارزښتناک اثار خپلي
تولنې ته وړاندې کړي او په دې توګه د پښتنو لپاره د لازيات خدمت معسر وګرځي.

ومن الله التوفيق



د قلم فال

بپس شهیدم خون هم ندارم
 دیگر که ریزد گل بر مزارم
 حسرت کش مرگ مردم بر پیری
 بی آتشی سوخت در پنبه زارم
 سنگی که زد یأس بر شیشه من
 رطل گران بود بهر خمارم
 افسون اقبال خواب گران داشت
 بخت سیه کرد شب زنده دارم
 بی طلبی نیست تشویش هستی
 چون دوش مزدور بمنون بارم
 باید بخون خفت تا خاک گشتن
 عمر بست با خویش افتاده کارم
 تمثال تحقیق دارد تامل
 آینه خشکست دل میفشارم
 ای کلک نقاش مرگان بخون زن
 از من کشیدند تصویر یارم
 صحرا نشین اند آواره گردان
 بی دامن نیست سعی غبارم
 رنگی نبستم از خود شناسی
 آینه عنقا است یا من ندارم
 سرمی کشد از من وهم هستی
 خاری ندارم کز پا برارم
 «بیدل» ندانم در کشت الفت
 جز دل چه کارم تا بر ندارم

ابوالمعانی میرزا عبدالقادر بیدل

خطاط: نورالدین هنریار

QALAM

**BI-MONTHLY JOURNAL OF THE JEHAD
RESEARCH CENTRE OF AFGHANISTAN
(JRCA)**

Annual Subscription:

Pakistan:	Rs. 100	per copy Rs. 20
Other countries:	\$. 25	per copy \$. 5

Address:
Jehad Research Centre
of Afghanistan
G. P. O. Box 163
Peshawar Pakistan

Bank account
No. 3009
Habib Bank
Mewa Mandai Branch
Peshawar - (Pakistan)

**For correspondence, contact the
Centre at the above address.**

Vol : 6 No 1 October - November 1991